

AFL OSTANE KLJUB VSEMU V STARIH TOKIH

JOHN L. LEWIS V VLOGI VODJE ZA REORGANIZIRANJE UNIJ

Konservativna premoč ni mogla zakriti
resolucij za izhod unij v razvojni svet

Matthew Woll zašel v "neljubo" zadrego. —
Pretep na konvenciji. — Vodstvo nesprenjeno

AMERIŠKA delavska federacija ostane v bistvu, kakor je bila do svoje letošnje konvencije v Atlantic Cityju. Birokrati, ki načelujejo strokovni obliki unij, jo še dominirajo. Navzlic temu pa je baš ta konvencija pokazala, da se v ameriškem unijskem gibanju pripravljata preokret. Vse se je v teku let izpopolnilo — avtva vozila, aeroplani, tehnika v industriji — mar naj unije vztrajajo vedno pri svojih starih cehovskih metodah?

Najznačilnejše na tej konvenciji je bilo dejstvo, da je postal priznan voditelj teorije industrialnega unionizma in raznih drugih "novotarij" — John L. Lewis, predsednik unije premogarjev! Kdor se spominja, kako ga je napadal Oscar Ameringer v glasilu tedanje U. M. W. (v Springfieldu), kako je izdajal proglašene proti njemu J. Brophy, dalje komunisti pod firmo to in ono ter nazadnje skozi svojo National Miners Union, se upravičeno čudi, kako je mogel ta John L. Lewis ne samo priti "nazaj", ampak postati ob enem glavni predstavnik boja za reorganiziranje ameriškega unionizma.

John L. Lewis vzlic tem spremembam po našem mnenju še ni postal iz Savla Pavel. V svojem uradu je storil marsikaj, kar je omajalo zaupanje vanj ne le med nami ampak celo med ljudmi, ki so mu sledili v vsakem slučaju. Navzlic temu se lahko reče, da je bil na tej konvenciji A. F. of L. baš John L. Lewis eden najbolj oglašanih agitatorjev za industrialni unionizem. Predstavnik strokovnih unij so ga gledali po strani — češ — ti reprezentiraš le delavce, ki ne znajo rabiti drugega orodja kakor lopato in kramp, in pa tiste mlajše ljudi v rovi, ki so se naučili operirati nove mašine.

Četudi so principi A. F. of L. ostali glede na samostojno politično akcijo isti ko prej, in akopprav je resolucija za odločno reorganizacijo na temelju industrialnega unionizma propadla, je bilo vendar baš na tej konvenciji razvidno, da so časi stare A. F. of L. minuli.

"Glavni intelektualni besednik" A. F. of L., njen tretji podpredsednik Matthew Woll, je pod pritiskom J. L. Lewisove resolucije resigniral iz odbora in vodstva National Civic fed-

Komercialni interesi proti "sankcijam"

H. A. Wallace pravi, da je kruh podražen brez pravega vzroka

Moka in druge potrebščine, ki jih rabijo peki v svoji obrti, so se podražile pol centa na štruco kruha, peki pa so zvišali ceno kruha 1c. Ta cent pomeni, da bo moralo ameriško ljudstvo plačevati za kruh okrog 300 milijonov dol. več na leto, kakor doslej. Pekarne si s tem zvišajo svoj dobiček \$150,000,000 na leto.

Poljedelski tajnik Henry A. Wallace pravi, da je tolikšna podražitev nepravilna in je vprašal tiste velike pekarije, ki so dvignile ceno, naj mu pojasnijo, iz kakega vzroka so to storile.

Mali pekri zatrjujejo, da je zvišanje cene kruha na mestu, ker komaj da shajajo, a mnogi so morali pekarsko obrt opustiti. Za konsumente ostane le dejstvo, da bo treba plačati za kruh \$300,000,000 več kakor doslej.

Arthur Henderson

Dne 20. oktobra je umrl eden največjih vodij angleškega delavstva, Arthur Henderson. Star je bil 72 let. V delavski vladi je bil minister vnanjih zadev in 23 let pa je bil tajnik angleške delavske stranke. To mesto je pustil sept. 1934, ker se je hotel vsega posvetiti delu za razorožitev dežel. Henderson je bil namreč predsednik razorožitvene konference, ki jo je ustanovilo društvo narodov. Za razorožitev in mirno izravnavanje sporov se je trudil toliko, da mu je bilo izročeno priznanje s podelitvijo Nobelove mirovne nagrade.

Ko se je začel Henderson povzpenski kvišku po lestvi priznanja in uspehov, je bil kovinski delavec. Ko pa je delavstvo spoznalo njegove sposobnosti, mu je poverilo v svojem gibanju najodgovornejša mesta. Arthur Henderson je bil smatran za bolj konservativnega, kakor Ramsay MacDonald, toda v kritičnem momentu je ostal zvest svoji stranki, dočim je MacDonalda odnesel torijski val.

Arthur Henderson je bil človek načel, odločnosti in silno delaven. V svojem življenju je storil za ideale, v katere je veroval, za svetovni mir in za delavsko gibanje kakor malokd drugi na svetu.

"BRAT ZOPER BRATA"

Italija je poslala v prednjih vrstah svojega prodiranja v Etiopijo čete domačinov iz svojih kolonij Somalije in Eritreje, ki mejita ob cesarstvu, katerega hče il duce za ekspanzijo fašistične domovine. Ti etiopijski rodovi iz italijanskih kolonij so veliko boljše oboroženi, kakor pa njihovi rojaki ono stran meje. Nekateri se lojalno bore, kakor jim je ukazano, drugi pa so se poslužili prve prilike in desertirali v etiopijski tabor. Na tej sliki je četa domačinov pod italijanskim poveljstvom.

Odbor S. P. za neodvisno akcijo proti vojni

Delavstvo samo ima moč ugonobiti nakane militaristov in preprečiti oborožene konflikte

Eksekutivni odbor soc. stranke, zborujoč nedavno na svoji četrtletni seji v Chicagu, se je izrekel za neodvisno akcijo proti vojni. Svojo resolucijo je utemeljil s tem, ker se je Liga narodov izkazala, da ni zmožna izpolniti svoje obljube, preprečevati vojne nevarnosti, temveč je s svojo taktiko cinizna odlašala, da je italijanski fašizem vpadel v Etiopijo in pričel goriti na debelo. Zadevna odborova resolucija se glasi:

"Apeliramo na vse organizirane delavce, da se združijo in podvzamejo akcijo, da prisilijo kongres na prihodnjem zasedanju, da sprejme zakon, ki bo zagotovil ameriško nevtiralnost v kolikor morejo uradni akti to storiti. V bistvu pa se vsekakor delavski razred ne more zanašati na kapitalistične postavodajalce. Postaviti se mora sam na svoje noge, da bo enoforsiral nevtiralnost potom lastne kolektivne odklonitve, da ne bo izdeloval ne transportiral stvari, ki so namenjene v vojne svrhe. Ako bo Amerika ostala nevtiralna, se bo to zgodilo edino le vsled čuječnosti delavstva in ljudstva, ki hrepeni po miru."

VOLITVE V ANGLEŠKI PARLAMENT RAZPISANE ZA DNE 14. NOVEMBRA

Premier Stanley Baldwin je po nalogu kabineta določil, da se bodo vršile volitve v angleški parlament 14. novembra. Konservativna stranka, ki je na krmlu Anglije, smatra, da je politična situacija zdaj zanjo ugodna posebno vsled spora, ki ga je imela z Italijo zaradi Etiopije in Mussolinijevih ambicij, ki stremi zavladati nad Sredozemskim morjem.

Konservativna stranka hoče, da ji volilci mandat vlade zopet poverijo, ako so za oborožitev Anglije v toliko, da ji ne bo nevarno ne Mussolini, niti nihče drugi. "Anglijo bo svet respektiral edino, ako bo za obrambo svojih interesov zadostno pripravljena," pravijo propagandisti konservativne stranke, in prav zaradi sedanje situacije so si konservativci spet svesti zmage. Pred tem pa so se resno bali delavske stranke, ki je po zadnjih splošnih volitvah zmagala skoraj pri vsakih dopolnilnih volitvah.

KAPITALISTIČNE VLADE NEZMOŽNE ZA RESNIČNE KOOPERATIVNE AKCIJE

Težave privatnih družb radi pretečih izgub. — Italijanski izseljenci za Mussolinija

EKONOMSKE sankcije (kazni), ki jih je sklenilo društvo narodov zoper Italijo, so za Mussolinijevo politiko brez usodnega učinka. Sankcije, kakor so bile sprejete, pred vsem, pomenijo, da je Italija kršila pogodbe in pravila društva narodov, pa ji države za kazen ne bodo več prodajale potrebščin. Sklenile so tudi, da ne bodo KUPOVALE od Italije, dokler se ne umakne iz Etiopije, kar bo mnogo bolj učinkovito, če se bodo tega sklepa v resnici tudi držale. Kar pa se tiče ugoza — v tem oziru Italija ni posebno v zadregi. Ako bodo take sankcije kaj izdale, bo to pripisati le dejstvu, da Italija izgublja na mednarodnih trgih kredit, zato tisti, ki ji prodajajo hočejo za naročeno blago gotovino takoj.

Tudi ako bi se vse države v ligi izrekle za sankcije — to je, da Italiji ne bodo ničesar več prodale, dokler ne prestane s svojo vojno — ima Mussolini še vedno odprt trg v državah izven lige, npr., v Nemčiji, za sirovine posebno še v Zed. državah, več ali manj v Južni Ameriki, in še marsikje. Za bojkotiranje Italije bi izdala le blokada, kar pa bi pomenilo vojno v Evropi.

Male države, ki so bile v početku italijanskega-etiopijskega konflikta najglasnejše v zahtevah za sankcije, so se začele po sprejetju tega načela najprej pomišljati. Prvič zato, ker uvidevajo, da velesile v vsakem slučaju le slepomišljijo in intrigirajo zaradi svojih interesov, in drugič, ker je "sentimentalnost" čisto nekaj drugega kakor pa trgovina.

Jugoslavija npr. je glasovala za sankcije. Če se jih strogo uveljavi, bo gospodarsko veliko trpela, ker je Italija njena najboljša odjemalka. Četrtno vsega izvoza iz Jugoslavije gre v Italijo. Toda jugoslovanska vlada je za sankcije, ker ve, da ima Mussolini tudi njo v svojih osvojevalnih načrtih. Pomoč Etiopiji danes je pot v kolektivno akcijo proti Italiji, kadar pride Jugoslavija na vrsto.

Ampak trgovski krogi v Jugoslaviji tega niso vzeli hišno na znanje. Kdo jim bo pokrtil izgube, ki jim prete, če se jim zapre italijanske meje — kdo naj jih obvaruje pred bankrotom, ako ne dobe trga drugod?

Se veliko bolj vzhičeno je Angležem in drugim v Zenevi pojasnila svoje težkoče Rumunija — češ, Italija nam ni nevarna, pač pa kupuje pri nas različno blago, za katerega drugod nimamo trga. Ali je nam Anglija, ali Francija, ali pa liga v celoti pripravljena kriti to razliko?

Nekatere južno- in centralnoameriške republike, ki so glasovale za sankcije, so svojim zastopnikom v Zenevi brzojavile, da so se prenaglili. Milijoni italijanskih priseljencev, ki so vpliven faktor v trgovini, industriji in politiki, so izvršili tolikšen pritisk na te vlade, da so v strahu pred notranjimi komplikacijami popustile.

Sovjetska Unija je zalagala Italijo z gasolinom, petroljem in oljem več ko katerakoli druga dežela. Italija nima teh prirodnih virov. Toda v mehaniziranem vojnem aparatu in v svoji paroplovni ne more biti brez njih. Vlada v Moskvi je izjavila, da je pripravljena ustaviti dovoz, pod pogojem, ako liga narodov poskrbi, da njenega trga v Italiji ne vzame katera druga dežela. Italija je danes že v stiski za olje in premog, ampak ne zaradi sankcij, pač pa, ker hočejo tisti, ki jo zalagajo s temi potrebščinami, plačilo takoj. Boje se, da Mussolini pade, pa bi vlada, ki bi ga nasledila, sprejela načelo, da ni odgovorna za dolgove prejšnje vlade.

Anglija uvozi v Italijo povprečno na leto za \$45,000,000 blaga. Dasi vsota za njeno trgovino ni visoka, se bo to tudi nji poznalo. Glavni angleški izvoz v Italijo je — premog. Sankcije pomenijo izgubo zaščitke — za mnogo premogarjev v Angliji.

Doslej je Italija naročala 60 odstotkov bombaža iz Zed. držav, in 40 odstotkov iz drugih dežel. V bodoče — pravijo v Rimu, bo svoja naročila za bombaž in druge sirovine transferirala največ v Zed. države in Nemčijo, ako bosta ti dve deželi "pametni" in ohranile z Italijo odprte trgovske odnose.

Avstrija, Ogrska in Albanija so se izrekle proti sankcijam, ker so vse tri pod Mussolinijevo diplomatsko nadvlado. Italiji (Nadaljevanje na 3. strani.)

Italijani niso edini, ki zahtevajo nove kolonije

Mussolini je nedavno poslal deputacijo v Varšavo, ki je imela nalogo poljsko vlado prepričati, da so sankcije proti Italiji izvojevali diplomati tistih držav, ki so si naropale največ kolonij, zdaj pa hočejo "mir", pa magari ako se narodi ostalih držav zaduže v tesnobi. Mussolinijeva deputacija je urgirala poljsko vlado, da naj sankcij ne upošteva, pač pa zamenja municijo in drugo svoje blago za italijanske produkte, kar bo v korist obema.

Ob enem so Mussolinijevi diplomati rekli Poljakom: "Vi potrebujete kolonij, mi jih potrebujemo; Cemu ne bi zahtevali naše pravice skupno, namesto, da nas tlačite s sankcijami v korist tistih držav, ki posedujejo svet?"

Ker tudi Hitler zahteva kolonije, vsaj nekatere izmed tistih, ki so bile Nemčiji vzete med vojno in po vojni, bo zaradi teh priropanih posesti med imperialističnimi silami še precej "nesporazumov" in vojnih nevarnosti.

To stanje bo odpravljeno, kadar se delovno ljudstvo spametuje toliko, da bo zavrglo sedanji sistem in si zgradilo svetovno kooperativo.

Strah pred obnovitvijo "boljševizma" v Nemčiji

Štirideset odstotkov nemških delavcev zasluži manj kot 18 mark na teden (\$7.25), 25 odstotkov delavcev pa od 18 do 30 mark na teden. Te plače so jim obremenjene še z raznimi prisilnimi članarinami in kolektivi, ki so v resnici obligatne, vrhu tega so se živila silno podražila in še teh ne morejo vseh dobiti, bodisi, da je prodaja zabranjena, ali pa jih je na trgu tako malo, da jih more le redko kdo kupiti.

Poslabševanje razmer je po ovinku priznal tudi Hitler v svojem govoru v radiu dne 9. oktobra, ki je bil oddan z vseh postaj. "Nemčija se ne bo ohranila," je vpil. "razen ako ostane enotna. Drugi se vojujejo — bogové čemu! toda mi smo podvzeli največjo agresivno vojno v zgodovini — vojno za pridobitev našega lastnega ljudstva..."

O ekonomskih razmerah je dejal:

"Mi ne moremo odrediti mezd in cen kakor bi radi iz enostavnega vzroka, ker nam primanjkuje prostora (kolonij) in sirovin..."

Enak jezik govori Mussolini. Hitler je drugi, ki hoče za Nemčijo "prostor na soncu".

Za bodočnost svojega režima

je zelo v skrbeh, kar priča v istem govoru sledeča Hitlerjeva izjava:

"Naciji so se borili zoper boljševizem in dosegli, da je prišla dežela na vrhunec. Toda zaeno z uspehi koraka neuspeh. Strup boljševizma se lahko zopet pojavi..."

JUBILEJNO SLAVJE PROLETARCA V DETROITU, MICH.

V NEDELJO 27. OKT. V SLOV. DEL. DOMU

Čitajte oglas in dopis v tej številki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Incizemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Konfuznost med ekstremisti

"Nobenih sankcij! Doli z vojno! Sedanjí konflikt ni drugega kakor spopad nasprotujočih si interesov imperialističnih sil." To so nekateri izmed argumentov v tistih krogih delavskega gibanja, ki je na vso moč proti fašizmu in vojni — nasprotujejo pa sankcijam, ki bi fašizmu res lahko izpodkopalje tla.

Naravno, da angleški imperializem ni interesan na gradnji socializma. Toda ako hočejo nasprotniki sankcij in kakršne-koli druge drastične akcije biti logični, morajo priznati, da njihovo stališče ne bo omajalo Mussolinija.

In če Mussolini zmaga, ali bodo vsled tega trockijevci, pacifisti, razni militanti in verske sekte, ki so za mir in nič drugega kakor za mir, na boljšem?

Konflikt je tu. Ako zavedno delavstvo smatra, da ga lahko izrabí v prid strmgolavljenja fašizma, naj ga podpre z rezervacijami — da podpira ta boj le zato, da porazi fašizem in njegove provokacije.

Sovjetska Unija je za sankcije. Tri države, ki imajo socialistične kabinete, so zapretile, da društva narodov ne bodo več smatrala resnim, ako ne izvrši svoje dolžnosti.

Navidezno je stvar zelo enostavna: za ali proti Mussoliniju. Za ali proti fašizmu. Za ali proti vojni. Ampak ni enostavna. Vsi premirji to razumejo in tako tudi vodstva delavskih političnih strank in unij v Evropi.

Skušnje, ki jih ima delavstvo iz prošle vojne, mu narekuje opreznost. Veliko jih je, ki zahtevajo nevtralnost. "Zadnjič smo se vjeli, ni treba, da se bi spet", pravijo celo nekateri prvaki Ameriške ligije. Njihovo pravilo je:

"Vse, kar zahtevamo je, da nas druge dežele puste v miru, kakor mi njih pustimo."

A na vojno se ta dežela vzlíc temu pripravlja. Same požarne želje in pacifistični protesti je ne bodo preprečili.

Resnična beseda takrat in danes

V uredniškem članku v "Avantiju" z dne 1. januarja 1912, v katerem je komentiral italijansko okupacijsko vojno v Libiji, je Benito Mussolini tole napisal:

"Današnja nacionalistična, konservativna in klerikalna Italija hoče napraviti meč za svojo postavo in armado za čelo naroda. Nas, ki smo predvidevali to moralno degeneracijo, to ne preseneča. So pa v zmoti tisti, ki mislijo, da je ta militaristična dominacija znak moči. Močni narodi nimajo nobene potrebe, da bi prenašali take neumnosti, a kakršnimi pita javnost italijansko časopisje. Močni narodi se znajo sami brzdati. Nacionalistična in militaristična Italija kaže, da tega ni zmožna. Majhno osvajaško vojno proglašajo za rimljanski triumf!"

Danes je pozabil na ta svoja resnična izvajanja pred 23. leti in počenja sam enake in še hujše budalosti v škodo italijanskega ljudstva in vsega sveta, kakor jih je počela tista Italija, katero je on kritiziral.

Primitivna Rumunija in Magda Lupescu

Ko so Rumunci pozvali na prestol izgnanega kralja Karla, so upali na velike izboljšave. Nekateri državniki so mu ob povratku svetovali, da naj se svoje ljubice lepe židkinje Magde Lupescu otrese in se vrne k svoji ženi, materi njegovega sina, prestolonaslednika. Karol jim je obljubil, da se bo poboljšal — da Magda sploh ne pride v Rumunijo — ampak "ljubezen ne pozna meja". Karlova žena, bivša kraljica, je uvidela, da svojega veličanstva ne bo dobila več nazaj. Magda se je vrnila in ministri so kaj kmalu spoznali, da kar jim kralj ukazuje, je Magdino povelje.

Rumunija je v krizi. Kmečka stranka je zvalila krivdo za njo na zli vpliv Magde Lupescu. Kralju je dala ultimatum — pusti jo — seženi jo preko meje — ako ne...

Taka je politika v Rumuniji.

Razredna justica in razlike med tatovi

Bivši klerik čikaškega okraja, poznejši okrajni blagajnik Robert M. Sweitzer, si je prilastil okrog pol milijona dolarjev ljudskega denarja. Ko je njegova nerednost prišla na dan, ga je okrajni odbor na podlagi ugotovitve, da je vodil svoj urad nepošteno, odslovil.

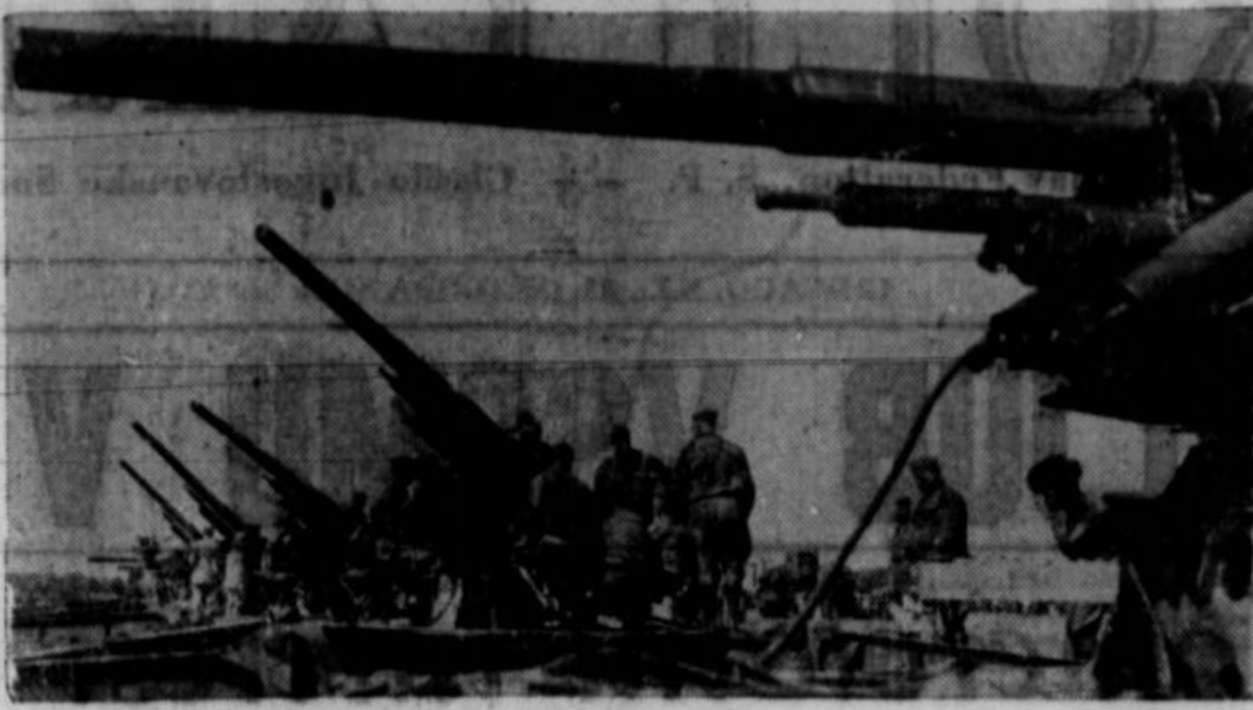
Sweitzer je vložil tožbo — češ, nihče nima pravice vzeti mu službo, katero so mu poverili volilci. In res — sodišče je vzelo njegov priziv zelo resno, vršila so se zaslišavanja in preskovanja — ampak pol milijona dolarjev je nekam vendarle izginilo — Sweitzer je priznal, da si jih je prilastil, in da jih bo vrnil česar pa ni storil — in tako je sodnik koncem konca odločil, da je okrajni odbor pravilno ravnal, ko ga je odslovil.

Bivši Sweitzerjevi podrejeni uradniki trdijo, da si je prilastil ne le pol milijona, ampak milijon. A je vzlíc temu na prostem in oboževalci mu prirejajo bankete. "Dober človek je, cerkev podpira, a nerodno je zajemal," pravijo njegovi pristaši. Nosili so mu darila ter mu izražali sožalje, kakor da mu je umrla žena.

Dne 14. oktobra je bil pred čikaškim federalnim sodnikom John P. Barnesom 41 letni Oliver Augustine. Obtožen je bil, da je s skupino tovarišev kradel blago iz tovornih vagonov. Bil je obsojen na sedem in pol leta ječe v Leavenworthu, njegovi trije tovariši pa so dobili vsaki pet let zapora.

Sweitzerja so na sodiščih pomilovali, ker ni mogel skriti svoje tativne, dasi znaša stotisočake — toda denar je ljudski. Ako pa bi ukradel nekaj oblek, ali kako drugo robo, iz vagonov, bi šel sigurno v ječo, če bi ga zalotili.

ZELO ZNAČILNA VOJNA SLIKA

Gornje ni fotografija kakega italijanskega ali abesinskega topniškega oddelka, ampak ameriška vojna slika. Predstavlja topničarje pri vojaških vajah v Aberdeen, Md. Topovi na levi oddajo vsak po 25 strelav na minuto in so konstruirani le za streljanje v aeroplane. Zed. države se torej pridno pripravljajo na vojno — zato bodo sigurno zagazile vanjo, ko hitro se konflikt razširi.

Ivan Toplikar:

FRIDERIK ENGELS

(Nadaljevanje)

3. Izživljanje med "svobodnimi" v Berlinu

Spomladi l. 1841 je zapustil Engels "dolgočasno gnezdo" ter odšel preko Švice na potovanje v Italijo. Svet je opazoval z odprtimi očmi, zbiral vtise, in jih oblikoval v potopise, ki jih je pošiljal različnim časnikom.

Po vrnitvi iz Italije pa je bilo treba misliti na odslužitev vojaškega roka. Engels se ni vojaški službi prav nič upiral, nasprotno: ljudi, ki niso bili pri vojaki, ki so bili "škarte", je tudi pozneje kot socialist zaničeval. Kot intelektualca si je mesto službe sam lahko izbral. Odločil se je za Berlin iz docela enostavnega razloga, ker je bilo tedaj to mesto središče vsega kulturnega in tudi opozicijskega življenja. Iz Bremana je to življenje samo od daleč opazoval, sedaj ga je hotel videti od blizu, čeprav v uniformi topničarskega enoletnega prostovoljca.

V Prusiji je v tej dobi vladal romantični kralj Friderik Viljem IV. (1840—1858). Meščanstvo je od njega spočetka mnogo pričakovalo, zlasti je upalo na ustavo, ki jo je obljubil že njegov oče. Toda vsi ti upi so se razkadili v nič, kajti Friderik Viljem IV. je imel samo eno željo: obnoviti vse nekdanji sijaj in vse nekdanje veličanstvo monarhije. Bil je igrača v rokah najkonzervativnejših pietistov ter se je upiral vsakemu modernemu duhu. Sel je celo tako daleč, da je pognal z berlinske univerze Heglove učence in je začel pravcati boj proti temu največjemu meščanskemu filozofu, ki je utemeljil dialektiko. Zato je poklical na berlinsko univerzo kot Heglovega naslednika Schellinga, ki bi naj enkrat za vselej uničil dialektično filozofijo in z njo vsako misel na razvoj. Razvoj naj bi bil sam eden: šel naj bi v smeri čim večjega sijaja njegovega pruskega veličanstva.

Reakcionarne nakane pruskega romantičnega kralja so izpodbode mlade hegelijance v levo smer; začeli so sedaj z odprtim bojem proti krščanstvu, a s tem bojem so mislili zadeti tudi monarhijo. Ludvik Feuerbach je v delu "Bistvo krščanstva" (1841) spodnesel veri tla in poudaril, da je človek merilo vsega; pokazal je, da ni bog ustvaril človeka, nego da si je človek ustvaril boga. Iz idealističnih ozračij je stopil na trda tla zemlje, utemeljil je materializem.

Na berlinski univerzi se je začel ideološki boj med mladimi hegelijanci, ki so priznavali dialektiko, in Schellingom, ki jo je skušal uničiti. V tem ideološkem boju je sodeloval tudi mladi trgovski pomočnik v uniformi kanonirja, ki je imel pri vojaki dovolj prostega časa, da je obiskoval tudi univerzo. Engels je izdal dve anonimni brošuri proti Schellingu; zlasti 1927 sta se združili reakcionarni stari stranki in z njihovo kombinacijo porazili soc. kandidata, nakar je spet postala mestna administracija zaveznička delodajalcev, delavskih izkoriščevalcev. S tem so seveda delavci izgubili svoje pridobljene pravice, ki jih sedaj s po-

filozofijo svojega velikega mojstra razvijali dalje. Brošuri se pozna, da je napisana pod močnim Feuerbachovim vplivom. Na koncu brošure proslavlja vstajenje človeka, ki se je sedaj osvobodil od strahu pred višjimi "silami". — S to brošuro je raztrgal Engels poslednje vezi, ki so ga še vezale na krščanstvo in tradicijo domače hiše. Prelom s preteklostjo je bil popoln. pot je bila prosta. Vprašanje je samo bilo, kam se bo Engels sedaj obrnil, s čim bo napolnil svoje bistvo.

Njegova brošura mu je najprej prinesla prijateljstvo mladih hegelijancev, kjer so imeli glavno besedo literati, študentje in bohemiški žurnalisti. Vsi ti ljudje so bili veliki romantičniki, ki so se po gostinah razen s pivom opajali še z revolucionarno mislijo. Bila je to buržoazna družba, ki je zametovala iz gole prešernosti vsakršno meščansko oliko — kasneje so skoro vsi postali pač dobri meščani! — in zaničevala vse, kar je bilo filistrskega. Razumljivo je, da je vse to Engeltu, ki je sam vzrasel v vzdusljevem ozračju, prav godilo. Vendar pa je razmeroma kmalu odrasel vsej frazerski romantiki "svobodnih"; ti so krenili na desno. Engels na levo, zlasti, ko je spoznal, da vse besede ne premaknejo sveta niti za ped dalje in da so vsi talenti "svobodnih" zato še kar v naprej izgubljeni.

Ko je Engels odrasel družbi "svobodnih", je našel pot v — socializem. Zaenkrat šele v utopični socializem, kakršen je v tej dobi nastajal v Franciji in kakršnega je začel med Nemci propagirati Mozes Hess, učene Saint-Simona, za njim pa Weitling, ki je začel med Nemci organizirati rokodelske pomočnike. Od Hessa si je Engels prisvojil načelo, da ni dovolj razlagati zgodovino, kakor je delal Hegel, nego je treba ustvarjati tudi bodočnost. Proti koncu leta 1841. je postal sotrudnik najnaprednejšega nemškega lista "Renskega časnika", ki ga je ustanovila porenška buržoazija v Kölnu in v čigar uredništvu je sedel tudi Karl Marx. Vanj je pošiljal članke o pruski državi, svobodi tiska in o drugih aktualnih zadevah.

Oktober 1841 se je Engels poslovil od Berlina in je odšel domov. V tej dobi se je v Köl-

VOLILNA KAMPANJA V READINGU

Dne 5. novembra se bodo v Readingu, Pa., vršile municipalne volitve za mestnega župana in odbornike. Socialistična stranka je postavila svoje kandidata za vse urade. Za župana kandidira bivši župan s. J. Henry Stump, ki si je tekom svojega termina stekel nemalo zaslug v korist delavcem. Leta 1927 sta se združili reakcionarni stari stranki in z njihovo kombinacijo porazili soc. kandidata, nakar je spet postala mestna administracija zaveznička delodajalcev, delavskih izkoriščevalcev. S tem so seveda delavci izgubili svoje pridobljene pravice, ki jih sedaj s po-

Slavje Proletarca v Springfieldu

Springfield, Ill. — Ker letos slaví naš delavski borec Proletarec svojo 30. letnico, je tudi naš klub št. 47 JSZ sklenil, da priredi primerno proslavo v ta namen. Naša jubilejna proslava se bo vršila v nedeljo dne 27. oktobra v tukajšnjem Slovenskem domu.

Prostori v Slovenskem domu bodo odprti že ob eni uri popoldne, program se pa prične ob 3. popoldne. Glavna govornika bosta John Goršek, predsednik porotnega odseka SNPJ, ki bo govoril v slovenskem jeziku, drugi pa bo Joe B. Brinocar, državni tajnik soc. stranke za državo Illinois, ki bo govoril v angleščini. Med govori se bodo izvajale pevске in muzikalne točke, in pred zaključkom popoldanskega programa bo uprizorjena Molkova enodejanka "Na lahke obroke."

Po sporedu zvečer bo plesna zabava. Igrali bodo bratje Goršek. Vstopnina za ves program samo 25c.

Rojaki delavci! Proletarec se že celih 30 let bori za delavske pravice, za pravice nas. Zato pa pridite na to slavje v nedeljo v velikem številu! Pridite vsi, da bomo skupaj proslavljali Proletarčev jubilej kot zavedni delavci! Na svidenje v nedeljo!

Jos. Ovca.

Članstvu kluba št. 1

Chicago, Ill. — Na članstvo kluba št. 1 JSZ apeliramo, da pride na sejo v petek 25. okt. pred 8. uro. Na dnevnem redu bodo važna poročila. Vsi, ki so zaostali s članarino, so prošeni, da jo na tej seji obnove.

Komur količaki mogoče, naj ob tej priliki napraví tudi obracun za vstopnice slavja 25. letnice JSZ, ki jih je prejel za razpečevanje v predprodaji. Tajniku bo s tem omogočeno podati članstvu popoln račun čimprej.

Ko končamo z dnevnim redom, sledi razprava o kateri je naznanilo na druge mmbstu.

Odbor.

Yellowstone imel mnogo posetnikov

V letošnji poletni sezoni je obiskalo Yellowstone National Park 318.000 turistov, ali več, ko kdaj prej.

nu seznanil z Marxom. Značilno je, da je Marx pri tem prvem sestanku svojega bodočega najboljšega prijatelja prav hladno, da, celo mrzlo sprejel.

O tem in onem

Prosperiteta se končno vendar povrača izza ogra

Pokojni predsednik Coolidge je bil torej v pravem, in tudi predsednik Hoover ni zaman iskal tisti skrivnostni "kornet". Prosperiteta smo imeli — nihče je ni telebnil v kanal — samo skrila se je začasno. Pa iščemo in iščemo. Ekonomski večak Floyd Parsons (kakršnih je na svetu več kakor hrušk), prerokuje v reviji "Advertising and Selling", da dobimo l. 1936 inflacijo, leto pozneje pa "prosperiteto". Tako smo rešeni vseh skrbi, ako čakamo še dve leti. Ampak kaj pa do leta 1937?

"Slovenci — najmizernejši narod na svetu"

"Bomo se spuntali, če cesar pove". Tako definira "Kranjce" psevdonimski pisec, očitno hrvatski katoliški duhovnik v nacionalistični "Nezavisni Hrvatski Državi". Slovenci so imeli samo enega človeka, ki je imel hrbenico — Janeza E. Kreka. Vsi drugi so bili in so hlapčoni! Krek je bil 1 proti 1.000.000!

"Nezavisna Hrvatska Država" zahteva za Hrvatsko, kar označuje njen naslov. Srbe sovraži kakor maček pse. A Srbi so vendarle "zgodovinski narod" (vmes si zamislite mastno "hrvatsko" kletev), a šta so Slovenci — pita Nezavisna Hrvatska Država?

Zares, kaj pravzaprav so? Naravno, katoliškim svečnikom v N. H. D. bi morala odgovarjati na psovke slovenska katoliška glasila (Amerikanski Slovenec, Ameriška Domovina, Glasilo KSKJ, in par manj znanih nabožnih listov). A molče — zato je na mestu, da Proletarec pod naslovom "O tem in onem" to stvar predstavi tudi čitateljem slovenskega časopisja.

"Nezavisna Hrvatska Država" piše o svojih katoliških kolegih Slovencih med drugim sledeče:

"Edino plemo v zgodovini človeštva, ki se ni odzvalo narodnemu pozivu... za samohranitve, je plemo Slovencev, ozioroma Kranjcev. Oni so edini pojav te vrste v monsturni svetovne zgodovine — edini pojav, o katerem se lahko reče, da so brez samozavesti, brez smisla za svobodo in samostojnost. Njim je vseeno če so narod ali ne... Njihov nagon je... službovati za golo orodje v vlogi slug tujim gospodarjem, pa naj bodo ti gospodarji bodisi zamorska, ciganska ali nomadska oblast. Take jih gledamo v vsi prošlosti in taki so na sramoto vseh nas v sedanjosti..."

Nedvomno bodo katoliški Kranjci pri Am. Domovini, Am. Slovincu itd. odgovorili katoliškim Hrvatom po zasluženi — ampak pitamo mi — zašto ta vatra medju katoliškimi Hrvati protiv katoliških Kranjaca?

N. H. D. smatra, da je njen Hrvatski Narod silno Kulturen, Civiliziran, Narodno Naroden in Prva med Prvaki v Civilizaciji.

Pop Korošec pa je predstavnik jegulje — "kranjskoga naroda" — največje pokveke, ki je še kdaj imela naziv narod.

Vsi narodi so se poslužili darov božjih, pravi N. H. D. — samoponosna, poguma, drznosti, bojevitosti itd. — vsi so jih čuvali za svoje najdražje svetinje — te darove božje, edino le mizerni kranjski narod (da bi ga vrag) je kleknil kakor bilka, ko skoči kobilica nanjo. Tako so "Kranjci izgubili pravo, da budu ljudi in narod".

Kranjci so se udali hlapčevstvu, nenasitnem črevesu kruhorborstvu in s tem se prostovoljno udali suženjstvu in tlaki.

Dalje:

"Slovenci so bili teritorijalno, politično in upravno sestavni del Avstrije. Pod njo so imeli boljše življenje kot so ga v svoji hlapčevski naravi zaslužili. Kulturna Avstrija jim je dala dostojno življenje v gospodarskem in duševnem oziru..."

Nato omenjeni list vprašuje:

Če ni to res, "naj nam vsaj eden Kranjec navede, da je bil pod vladno Avstrije batinah, provociran in deležen zverinskih muk toliko kakor pod vladno srbijanske tiranije?"

"Kranjci so bili pod vladno Avstrije povsem zadovoljni. Kadarkoli pa so obrnili kokošje pero za klubuki na korajžo, so v takim razpoloženju vprašali Avstrijo edinole za mastnejšo kost in težji kos kruha. Večjih zahteve niso nikdar imeli..."

Zato ni čudno, da se Kranjci niso puntali zopet oblast, kajti med njimi velja pregovor, "bomo se spuntali, ako cesar ukaže".

Kranjci so "ferdamani izrod", piše N. H. D. z dne 28. sept. ker jim je le za "osiguranje korita", vse to na račun vitežkega hrvatskega naroda!

Tega sloga se poslužuje N. H. D. naprej in naprej v vsaki številki. Slovenski klerikalni voditelj, sedanji notranji minister dr. Anton Korošec, jim je "pop" in "trebušar". A predstavnik "ponosnega slovenskega katoliškega naroda" molče. Kako vendar, da glasilo katoliških domobranskih Hrvatov napada verni slovenački katoliški narod? Kaj je narobe? Naj gospodje pri slovenskih katoliških glasilih to stvar pojasnijo, da bomo vedeli, čemu smo najslabši med najzanikrajšimi narodi na svetu. In dalje, v koliko ima pri tem opraviti dr. Ante Pavelić, s svojim glavnim stanom v Italiji, Benito Mussolini in Vatikan.

NEUČINKOVITOST LIGINIH SANKCIJ

Desi se je 49 držav v društvu narodov izreklo za ekonomske sankcije proti Italiji, je bilo kljub temu takoj očitno, da se z njimi Mussolinija ne bo primoralo na kolena. Zastopniki držav, ki so glasovali za ekonomske sankcije, so se v principu izrekli, da Italiji ne bodo več prodajale manjše in drugih potrebščin. Toda katoliška fašistična Avstrija, Madžarska in Alžirja so glasovale proti. Nemčija ni članica lige, in tako lahko Italija deli je Nemčije in Madžarske skozi Avstrijo skoro vse, kar potrebuje, tudi če ji druge države ustavijo dovoz, kar pa se ni zgodilo, razen v omejeni meri. Gornji zemljevid priča, da dokler bodo pomagale Italiji Avstrija, Nemčija in Madžarska, Italije z bojkotom lige gospodarsko ne bo mogoče izolirati.

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje.)

"Vse kaže, da se še niste popolnoma znašli, lepa gospa!" — je zagodral ter se vstopil široko pred njo. "Zadnjič vas svarim. Zunaj službe sem pripravljen za vsako grdobijo — mogoče bi vam potem, ko zvem vse, kot pri- vatnik čelo lahko pomagal. Zaupajte mi torej vse svoje skrivnosti, lepota draga, a brez najmanjših izmikanj — sicer bom moral napi- sati druge strune, čeprav bi mi bilo zelo žal."

"Le kaj prav za prav hočete, naj povem?" — ga je presekala Mimi z drhtečim glasom. "Resnice mi ne verjamete — vprašajte ven- dar, kar bi radi vedeli! Govorila bom čisto resnico, prisegam vam."

Leitwitz je nagnil glavo na rame in s svo- jimi prebadajočimi, nemirno bleščočimi očmi kakor krotilec kač rotil njene poglede — a takoj spet izgubil potrpljenje, ko je hotela vprašanje, kje se nahaja Mangien, odbiti z lažjo, češ, da sama ne ve, kje se trenutno mu- di. Mikalo ga je, da se izkaže za mojstra. Zenske so nepreračunljive. — Morda ji ravno nasilnost ugraja? Bati se, tega se pri Bodu pač res ni naučila —

A ni imel kaj, da bi bil razkazal svoje umet- nje: že skrivnostno grozeče bleščanje za mo- naklom je izbilo Mimi Brenkenovi veselje, da bi se dalje hodila okrog vrele kaše; hotela je pripovedovati vso zadevo z vsemi podrob- nostmi.

Sicer ni povedala jasno in naravnost, da je bil Mangien njen ljubimec, namignila pa je vendarle, da zaradi nje ni preživljal praz- nih domov v Hamburgu. Njegov pozni obisk je preletela, kakor hitro je le mogla, ni ne tajila ne čisto priznala, da je bila položila ključ pred vrata — ne da bi bila zamolčala kakšno besedo, je ponovila vse, kar je bil po- vedal Abt, in bi bila ostala do kraja zvesto pri resnici, če je ne bi bil Leitwitz z eno svojih izkušnih zvijač zmedel. Snažil je svoj monokel, kakor da jo le napol posluša — sre- di izpovedi pa je čisto nepričakovano planil iz svoje igrane razmišljenosti ter jo naskočil z grozečo ostro izgovorjenim vprašanjem: "Vse to se je zgodilo že devet zvečer?"

Ne da bi bila pomislila, je brž potrdila, pri- trdila le zato, ker je prestrašena hotela odbiti napad in ker že postavljena na laž ni mogla več nazaj.

A vse njeno zagotavljanje ni zdaj več po- magalo. Imelo jo je tam, kjer jo je hotel imeti. Sel je neizprosno mimo nje proti vratom:

"Svaril sem vas, lepa gospa — drugič boste morali biti pametnejši in bolj zaupati stricu Leitwitzu! Premislite dobro — dam vam časa do jutri zjutraj. — Neskončno žal mi je, da ne morem ostati dalj —"

Zunaj si je zadovoljno pomel dlani. Kako čudovito, da ne izide do pondeljka noben ča- snik, ni se treba tako podvizati; časa dovolj, da pusti tudi "lepega Friedla", naj se do- bra nasedi na žerjavici.

Kakor bi bili uradniki uganili izsledke svo- jega načelnika, so mu na dolgo in široko opi- sovali nasprotje med umorjenčevu elegantno obleko in žuljavimi dlani, dragocenim ko- žuhom in proletarsko zunanostjo. Brez na- sprotnoče izjave starega sluga, ki je pač mo- ral poznati obleke svojega gospodarja, bi bili domnevali, da je mož svoje cape kjerkoli v hiši skrnil in skušal pobegniti s svojim ropar- skim plenom.

Muzajoč se hvale vredni bistroglednosti svojih sodalcev, je podkrepil Leitwitz to sumničenje s tem, da jim je pokazal listino, češ, da jo je našel na preprogi pred odprtim oknom. Namignil je tudi, da legitimacijske listine niso moge priti na pravičen način v mrtevčeve roke: kot osebni prijatelj gospoda von Mangiena je bil popolnoma svest svojega uspeha, kljub temu pa je vztrajal pri sklepu, da je treba v mrtvašnici vpisati truplo na os- novni dokumentov. Dokler se mistifikacija ne pojasni, se na same domneve ne smemo prav- nič opirati! Policija ni zato na svetu, da bi gospodom preiskovalnim sodnikom prihra- nila ves trud. Naj si še oni belijo glave, naj le imajo tudi oni svoj božični priboljšek!

Zaman se je trudil Bodo Brenken, da bi pregovoril svojega prijatelja glede tega skle- pa. Zakaj bi mešali Mangienovo ime v to za- devo? Kakor hitro sprožiš kakšno govorico, je ne spraviš več s sveta kljub vsem dejstvom — to je že stara resnica.

"Jamčim ti, da ne bodo dolgo sumničili tvoje žene z lepim Friedlom," se je muzal Leitwitz ter si mel roke. "Potrpi in privošč si čaja, dragi moj! Do nedelje zvemo vse, in potem pošljemo uradno poročilo vsem listom — če pa bo hotel kdo vtikati svoj krivi nos za uradni opis, češ, da je bolje poučen o tej za-

devi, temu posvetimo, da ga bo enkrat za vse- lej minilo veselje do vohanja in stikanja, la- hko se zanešes name! Najbolje zate, da se zlekneš na zofo in za-mrčiš! Nikar si ne delaj več sivih las, najbolj zapletene stvari se po- gosto čisto enostavno razvozljajo. Mogoče spi Mangien brez kakršnihkoli zlih slutenj doma v Hamburgu, njegov komorni sluga ali kdo drugi njegovih poslov pa mu je z njegovo listino in obleko vred pobegnul. Tat si je la- hko mislil, pri prijateljih avtomobilskega kralja bo tudi kaj prida za pod roko. Mogoče je seveda, da je baron, divji babjek, šel na li- manice paru lepo izklesanih ženskih nog. Morda ga nagreša nosi voda po Sprei ali Al- steru. Vse se bo pokazalo. Nočem, da bi nje- govo Sonjo brez potrebe strašil, zato ji bom telefoniral šele jutri."

Bodo je prepaden odskočil; brezbržno stvarni ton ga je zadel. Skrbelo ga je za ba- rona, odkar je vedel, da je nedolžen, in bi bil najrajši kar takoj telefoniral v Hamburg, če ne bi bila prva skrb mladega telebana na stražnici, da je dal telefon izključiti. Leitwitz se je trdovratno branil preklicati izključitev, kakor je tudi vse prošnje ubogega Boda za kratek pogovor s Mimi odbil z odločnim "Ne!"

"Nosil zavest svoje krivde do jutri zjutraj za pokoro. Kolikor poznam tvojo ženo, ti bo potem rada odpustila. Ze to, dragi moj, da te dam stražiti doma, namestu v celici pri nas- že to ni kar tako. Ljudi ne kaže streljati ko vrabce s stréhe, dragi moj fant — živimo v letu 1925, nikar ne pozabi tega. Lahko jih še prekleto dobim pod nos s strani preiskovalne- ga sodnika, da nisem bolje poskrbel proti po- izkusom, potlačiti zadevo. Umor je umor! Star lovec si, bil bi mirno pustil človeka, da bi se bil spustil na vrt, potem pa bi ga bil ustrelil v nogo! Bil bi laže zate in za nas. Zdaj moraš nositi posledice in potrpežljivo počakati, da priložijo še gospodje iz Moabi- ta*) svojo gorčico. Poprej te za nobeno ceno ne smem pustiti k tvoji ženi. Izbij si to iz glave!"

Da bi bil glede tega popolnoma brez skrbi, je Leitwitz posebno zabičal stražniku na hod- niku, da ne sme dovoliti ne pismenega ne ust- nega pogovora med zakoncem.

"Vi mi jamčite za to!" je zarenčal s povz- dignjenim glasom, dovolj glasno, da sta sli- žala tudi Mimi in Bodo skozi zaprta vrata.

Ko so se zaprla za njim vežna vrata, je ravno tudi mrliški avto odpeljal z vrta. Pe- ščica radovednežev se je razgubila. — Le štiri okna v drugem nadstropju črnega kva- dra so rumeno žarela skozi gole krošnje dre- ves.

Gospod kriminalni komisar je zadovoljen zaživžgal skozi zobe ter odhitel nazaj v svojo večerno družbo.

III.

Kakor je Karl Abt pravilno domneval, je doktor Landau opazil izostanek svojega gosta šele blizu desetih zvečer, ko ga je pričela da- jati lakota. Zdaj Abta gotovo ne bo več. Da ga ni bil obvestil, to ga je vznemirjalo. Naj- brže blodi kar tjavendan po mestu, gnani od besne, nezdrave mržnje, ki ga razjeda. Nič ni težjega, kakor pomagati takemu, notranje razdrtemu človeku. Tudi Abt bi se bil lahko le sam pozdravil in unesel, če bi uspelo zbudi- ti v njem nova zanimanja, usmeriti njegovo strast do premišljevanja navzven; ta večer med štirimi očmi bi bila priložnost ko nalašč.

Landau ni bilo do tega, da bi prižgal sve- čke na božičnem drevescu samo zase; naglo je pojedel večerjo, prižgal cigaro ter stopil k oknu pomola, odkoder je gledal na pusto ce- sto: nobenega voza, nobenega tramvajskega voza, redki pešci, ves promet med ljudmi ustavljen.

To torej je njihova "Sveta noč", praznik ljubezni. Nobeno drugo noč niso ljudje tako gluhi, tako zaprti in mrzli navzven — kdor se že tako in tako zagrenjen peha skozi živ- ljenje kakor ubogi Abt, ta se mora vrnati domov zastrupljen, strt od zavesti, da je iz- občenec. — Če ga ne bo Landau presenetil na vse zgodaj, preden gre obiskovat bolnike, bo spet zbežal zdoma iz sramu zaradi svojega vedenja in iz bojazni, da bi se morda le po- srečilo, pregnati iz njega mržnjo, ki si jo je ponoči tako globoko v srce zakopal.

*) Berlinsko sodišče.

(Dalje prihodnjič.)

Beseda "brat" ali "sestra" je za mnogo članov in članic bratskih podpornih organiza- cij brez vsakega bratskega ali sestrskega po- znača.

Razdrta grška "republika"

Grčija, ki je pred leti izgnila svojega kralja in se proglasila za repu- bliko, je ta mesec postala spet monarhija. Ljudstvo je spremembo vzelo brez večjega odpora na znanje, ker smatra, da je za razna socialna zla in brez kriva republika, kajti, "dokler smo imeli kralja, je bilo veliko boljše". Monarhisti, ki so bili prošil par let v vladi dobro zastopani, so ta sentiment na vso moč izrabljali in trdili, da le pod monarhijo postane Grčija spet vzor država (kar še nikoli ni bila). Dejstvo je, da se je grško ljudstvo z republiko slebo iskalo. Kartunist Cargill predstavlja na tej sliki povračujočega se kralja k razpadajoči se stavbi grške vlade, in pravi: "Bog ve, koliko časa bom zdaj na vrhuncu?"

Gotovo ni toliko naiven, da ne bi večel, ako ga je ljudstvo pognalo prej, stori to prav tako lahko ponovno. In to se zgodi, čim bo spoznalo, da mizeriji v Grčiji ni kriva republikanska oblika vlade, ampak gospodarski sistem. Pred leti, ko so kralja spodili, so si ohranili sistem kakor je bil prej. Vseled svetovne krize so se razmere še bolj poslabšale. Kralji pa ne znajo delati čudežev in tudi vračajoči se grški kralj ni izjema.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Cleveland, O. — John Kre- bel pravi v poročilu o agitaciji za Proletarca, da se je to delo precej zanemarilo. Se strinja- mo. Ob enem naglašamo, da v naselbini kot je Cleveland, kjer imamo tri aktivne klube, bi bili rezultati naše agitacije lahko boljši. Priporočamo sodrugom, naj o tem razpravljajo na klub- ovih sejah.

Zaeno je s. Kriebel poslal 3 naročnine. Pričakujemo, da se tudi "večni popotnik" v krat- kem oglasi. Joseph Jauch, blaga- gjnik pripravljalega odbora za slavlje 30 letnice Proletarca, je poslal \$24 v tiskovni fond li- sta. \$22 je del prebitka pro- slave.

La Salle, Ill. — Frank Marti- njak, naš marljivi zastopnik, je spet poslal 4 naročnine.

Pueblo, Colo. — Frank Bol- tezar se je zgledil z dvema naro- činama.

Diamondville, Wyo. — Oglase v Koledar je poslal Anton Tratnik. To je prvič, da bo Wyoming zastopan v oglaš- v našem koledarju. V pismu pravi, da je poskusil dobiti oglaš- tud med slovenskimi trgovci, a ni bilo uspeha. Sel je okrog drugorodnih trgovcev in uspel. Ne vemo, zakaj se bi slovenski trgovci v Rock Springsu branili oglašati v naših publikacijah. Je res, kakor pravi Tratnik: "Odvisni so od slovenskih de- lavcev, nočejo pa podpirati nji- hovega časopisja." Tone je v pravem. Naši trgovci so v glav- nem odvisni od delavskih odje- malcev. Ako so naklonjeni de- lavskim publikacijam, koristi- jo s tem le sebi, kajti tudi de- lavci znajo upoštevati, kdo je z njimi.

West Allis, Wis. — Vincent Pugel je poslal dve naročnini in par oglasov v koledar. Pravi, da mora iti v bolnico radi zdravja in priporoča, da pride tja na agitacijo za oglaš- u- pravnik. Se bo poskušalo ugo- diti. Vincentu pa želimo skor- rajšnjega okrevanja.

Cicero, Ill. — Tu se je podal na agitacijo naš stari sodrug Frank Podlipec. Poslal je 6 na- ročnin. Pravi, da bo z agitacijo nadaljeval.

Sharon, Pa. — Joseph Cvel- bar je poslal 4 naročnine. Z agitacijo nadaljuje. Poteškoče so le radi slabih razmer.

Chicago, Ill. — Čikaški so- drugi so bili zadnje čase zelo zaposleni s pripravami za slavlje 25 letnice JSZ, ki se je vršila zadnje nedeljo, vsled te- ga tudi niso mogli posvetiti za- dosti časa agitaciji za list. Zdaj, ko je to končano, upamo,

da bodo sodrugi šli na delo za razširjenje Proletarca. John Rak je dobil 2 naročnini in Ch. Pogorelec 8.

Cleveland, O. — "Zarja", pevski odsek kluba št. 27 JSZ, bo imela koncert na Zahvalni dan v četrtek 28. novembra. To bo ob enem tudi slavlje 25 let- nice kluba št. 27.

Detroit, Mich. — V nedeljo 27. oktobra bo slavlje 30 letnice Proletarca, katerega priredita kluba št. 114 in 115, ter mla- dinski odsek kluba 114. Govo- rila bosta Josko Oven iz Chica- ga v slovenskem in Estok Men- ton v angleškem jeziku. Slavlje bo v Slovenskem delavskem do- mu na Livernois Ave. Prečitaj- te oglas v tej številki.

Chicago, Ill. — V petek več- er bo redna seja kluba št. 1, na katero opozarjamo sodruge in sodružice. V petek 1. novem- bra bo pa shod v dvorani SNPJ, katerega sklicuje angleški od- sek kluba št. 1. Navzočih bo ve- liko zunanjih mladih sodruov, ki pridejo v Chicago na konfe- renco angleško poslušajočih dru- štev SNPJ. Pridite in agitirajte za ta shod.

Parkhill, Pa. — Frank Pod- boy je poslal tri oglaš- za v ko- ledar. Pravi, da je na agitaciji zanje tudi A. Vidrich. Oba upata na dober uspeh.

Sheboygan, Wis. — Charles Chuek, tajnik kluba št. 235 JSZ poroča o agitaciji za pri- dobivanje novih članov v klub, zraven naruba tudi članske znamke. Klub št. 235 je imel včasih mnogo več članov in bil je aktiven tudi na dramskem polju. Upamo, da se bodo te aktivnosti zopet povečale. No- benega vzroka ni, čemu ne bi klub spet imel enako število članov kakor nekoč, kajti vzro- ki, ki nas silijo v organiziranje na političnem polju, so še ved- no tu. Pričakovati, da se bodo razmere zboljšale kar tako, je zmotno. Treba bo mnogo dela, predno dosežemo svoj cilj. Naj še omenimo, da sta bila sodru- ga Chuck in Stih tudi na agita- ciji za oglaš- našemu koledar- ju. Poslal sta jih do zdaj 7. Upamo, da bosta z delom na- daljevala.

Življenja za unijo
V Birminghamu, Ala., je bil ubit unijski rudar — oblast tr- di, da v izgrude, ki ga ni bilo mogoče obvladati. V Kansas Cityju, Mo., je bil ubit zavrat- no unijski organizator in akti- ven socialist Wm. L. Polley. Njegovega pogreba se je ude- ležilo nad 3.000 ljudi.

KAPITALISTIČNE VLADE NEZMOŽNE ZA RESNIČNE KOLEKTIVNE AKCIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

niso v stanju mnogo prodati, pač pa služi Avstrija lahko za pro- metni most med Nemčijo in Italijo. V tem slučaju postane ligin bojkot brez vrednosti, kajti kar ne bo mogla kupiti od Anglije n Francije Italija, bo kupila zanj Nemčija in ji poslala vse, kolikor bo hotela, oziroma v stanju kupiti.

Vlada Zed. držav je na podlagi kongresne resolucije za ohranitev nevtralnosti prepovedala izvoz municije v Italijo in Etiopio — kar Italiji nič ne škoduje — kajti ona kupuje na ameriškem trgu v glavnem tovorne avte in še več pa sirovine — kot bombaž, baker, svinec, železo itd., katere rabi v svojih mu- nicijskih tovarnah. Ako Zed. države teh pošiljatev ne prepo- vedo, bo ligin bojkot le moralna obsodba na papirju. Italiji pa se bo to prav malo poznalo.

Sklepi društva narodov dokazujejo, da se državniki zave- dajo moralne odgovornosti in da žele ohranitev miru in v ta namen kaznovati kršilce — toda v kapitalističnem svetu so praktične kolektivne akcije nemogoče, ker je vsa uredba zgra- ena na temeljih sebičnosti, profitov, imperializma in izkori- ščanja.

Dragemu prijatelju v spomin

Johnstown, Pa. — Ko sem v pondeljek 7. okt. bil obveščen o nenadni smrti Mihaela Karliča, me je ta nepričakovana vest tako presunila, da nisem mogel verjeti, uverila me je šele za- vedna novica v večernem listu. Takoj sem se podal na njegov dom v Scanor v okraju Somer- set, kjer mi je pokojnikova so- proga pojasnila njegovo nena- dno smrt.

Ko je pokojni Mihael ome- njenega dne zjutraj vstal in stopil k ūmivalniku, je pričel bruhati kri, kar je značilno ko- nec. Soproga je naglo stekla po sosede, da so ga položili na po- stelo. Mihael je prosil zraka in na njegovo željo so ga polo- žili na stol, kjer je po par mi- nutah izdihnil. Došli zdravnik je moral konstatirati le smrt.

Pokojni Karlič je bolehal tri leta na proletarski bolezni na- duhi, katere se je nakopal pri 40 letnem težkem delu in gara- nji pod zemljo v rovih. Ze v mladi dobi svojega življenja je Mihael pričel delati v rovih, najprej v Trbovljah, potem v Nemčiji in nazadnje delj časa v Ameriki. Tekom svoje trile- tne bolezni ni bil sposoben za delo, kljub temu se ni hotel pri- javiti bolnim, da bi prejel bolniško podporo. Večkrat je dejal, da dokler bo soprogi la- hko prinesel kuriva, se ne bo javil bolnim. Tako se je tudi v resnici zgodilo. Mihael je bil vzor družtvenika! Resnično, v nedeljo 6. oktobra je prinesel zadnjo posodo premoaga za peč, s pripombo ženi: "Veš, Mary, nič več ne bom mogel prines- ti premoaga. Omagal sem. Jutri me bo kdo peljal k zdravniku in moral se bom javiti bolnim, dasi nerad."

Mihaelova volja se je izpol- nila, toda s to razliko, da so ga peljali, mesto k zdravniku, k zadnjemu počitku. — Pokojni Karlič se je rodil leta 1873 v vasi Stan, občina Mirnapeč na Dolenjskem. V Ameriko je pri- šel pred 29. leti in ves čas živel v tem okraju. Bil je ustanovni član društva št. 82 SNPJ, kate- remu je ostal zvest do konca. Bil je mirnega značaja. Vselej se je razveselil, kadar ga je ob- iskal znanec ali prijatelj. Rad je polemiziral in vedno obsojal krivični sistem, čigar krivice je sam trpko občutil.

Mihael Karlič je bil zave- den delavec vse skozi. Čital je veliko in Proletarac ter Prose- ta sta mu bila najljubša, stalna tovariša, poleg drugega na- slednjemu počitku. — Pokojni Karlič se je rodil leta 1873 v vasi Stan, občina Mirnapeč na Dolenjskem. V Ameriko je pri- šel pred 29. leti in ves čas živel v tem okraju. Bil je ustanovni član društva št. 82 SNPJ, kate- remu je ostal zvest do konca. Bil je mirnega značaja. Vselej se je razveselil, kadar ga je ob- iskal znanec ali prijatelj. Rad je polemiziral in vedno obsojal krivični sistem, čigar krivice je sam trpko občutil.

Mihael Karlič je bil zave- den delavec vse skozi. Čital je veliko in Proletarac ter Prose- ta sta mu bila najljubša, stalna tovariša, poleg drugega na-

prednega čtiva. Vedno je pose- cal naše prireditve, zlasti je bil ponosen na naše igre, petje in koncerte. Njega ni nikdar manjkalo na naših prireditvah. Zadnjič se je udeležil naše pri- reditve, ko se je vršil piknik soc. kluba št. 5 JSZ v septem- bru. Tožil je, da je zelo obne- mogel in da bo to njegov zad- nji poset naših prireditev, a ni- hče mu ni tega verjel. On je pač čutil, da z vsakim dnem po- jemajo njegove sile. Kot bi ve- del, da bo res tako — prišel je po slovo.

Pogreb se je vršil po civilnih obredih ob veliki udeležbi obč- instva in društvenikov v petek 10. oktobra na pokopališče Grand View. Pokojni Mihael zapušča žalujočo soproga, dva sinova in hčerko, že vsi odrasli. Poleg domačih, je marsikomu zarosilo oko ob slovesu, ko so položili v grob grsto z ostanki vzor-moza, zavednega prole- tarca iz naših vrst.

Te vrstice so posvečene te- bi, Mihael Karlič, v trajen spo- min! Tvojim preostalim pa mo- je iskreno sožalje!

Andrej Vidrich.

Delegati na konferen- co v Waukegan

V nedeljo 10. novembra se bo vršila v Waukeganu konfe- renca zastopnikov klubov JSZ in društev Prosvetne matice. Prične se ob 9. dop.

Društ. Pioneer št. 559 SNPJ bosta zastopala Oscar Godina in John Rak.

Slavijo št. 1 SNPJ bo zastop- pal Filip Godina.

Klub št. 1 izvoli zastopnike na seji v petek 25. oktobra.

Ime zastopnice društva "Na- da" št. 102 SNPJ nam še ni bi- lo sporočeno, isto tako še ne imena zastopnikov in zastop- nice drugih društev.

Proletarcu storite s točnim obnavljanjem naročnine veliko uslugo.

CLOTHCRAFT Union Made

OBLEKE SUKNJE POVRNIKI

IZ CISTE VOLNE 16.00

Obleke po meri \$21 in več; hlače po meri od \$3.95

Mocnik Clothing, Inc. 6421 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

V Slovenskem narodnem domu SE PRIPOROČAMO

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 138.

Fristna in okasna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA 2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročen po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitate in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

POTREBNO POGlavJE O ČišČENJU V METROPOLI IN DRUGJE

"Očistimo!" je klicala Ameriška Domovina z dne 16. sept. na prvi strani s poudarjajočim tiskom, objavljen v okvirju. Očistimo kaj? Naj se to zdaj, ko je dirindaj minil, pove i z druge strani.

"A. D." je omenjenega dne pisala:

"V dnevi velike proslave v slovenski naselbini (radi evharističnega kongresa in prihoda škofa Rožmana) bo predvsem potrebno, da očistimo naselbino, zlati po St. Clair Ave. med 55. cesto in 88... Treba bo ta teden temeljitega čiščenja..."

V isti številki na 2. strani ima daljši dopis z naslovom: "Vsi težko čakamo slavnosti." Pričelnja se:

"Ali šivaš narodno nošo? Samo taka in podobna vprašanja se ališ danes v slovenski naselbini..."

Kulturni vrti torej slabo producira. In v metropoli bo res treba "temeljitega" čiščenja. Slovenski naprednjaki, zavedni delavci — nosilci kulture Ivana Cankarja, kje ste?!

Ljubljanskega škofa Rožmana je sprejela s ponesrečeno vzvišenostjo tukajšnja slovenska purgarija, ki si je mobilizirala narod v narodnih nošah. V Slav. nar. domu pa so v počast prazničenemu vpriporili — "Divjega loveca".

Kaj neki je nadškof mislil o kulturnem vrtu svojih klerikalnih kulturnoscevcv v Clevelandu. — "Divji lovec", odkritje Baragovega spomenika, kulturni vrt, maša z vstopnino, kakor v teatru — kakšen smorn je bil to!

"Sto in sto naših žen in deklet v sijajnih narodnih nošah."

"Tisoče naših slovenskih deklic in fantičev je molilo goreče prošnje k Bogu, da nam podeli lepo vreme."

"Prošnje nedolžnih otrok so se uresničile."

"Spraviti skupaj nad 40.000 naših sinov in hčera ni mala naloga."

(Res ni — je skoro tako težka, kakor Kristova, ko je s par hlebi kruha in ribami nasitil 5.000 ljudi. Pomoziti štelo clevelandskih Slovencev za polovico je istotako čudež.)

Prekvati židje so ga tudi lomili. Ko se je verni narod zbral v tisočih in tisočih, so prišli krivonosni potomci Mojzesovi in v

postolov, ter prodajali svetinjice, škapulirje, svete podobice in drugo slično sveto robo, ki pomaga človeku čimprej iz vic in ga brani pekla. Toda budni poročevalci Am. Domovine je tej židovski kramarji napravil konec s pomočjo policije — kajti mar nimamo mi sami na prodaj prav tako dobro robo z enakimi ali pa še večjimi odpuškami?

Pirčev list, ki se je pretvoril v bolj tercijsko glasilo, kakor pa je Am. Slovenec, Ave Marija ali pa Glasilo KSKJ, ima v izdaji z dne 23. sept. uredniški članek z naslovom "Socialni pomen Presvete Eucharistije".

V njemu s črnim tiskom konstatira: "... Rešitev je samo v presveti Eucharistiji! To je božji kruh, dan z nebes vsem ljudem, brez razlike..."

Stavim rdeč cent, da se vsi clevelandski reverendi držijo življenju s pravim kruhom in drugo posvetno hrano, in da prav nič ne verjamejo, da ima evharistija sploh kak socialen pomen. Kvečjemu, če jih tu in tam zapeče vest, da s takimi sredstvi slepe verno maso, zato, da oni potem toliko bolj udobno in brezskrbno živijo ob pravem kruhu.

Ako bi Presveta Eucharistija res imela tako čudežno moč — čemu potem vojna katoliške dežele proti najstarejši krščanski državi na svetu? Čemu suženjstvo v obema? Zakaj imamo krizo — in čemu reveži med kristjani?

Svetohlinskemu Al Smithu ni sile. Ampak poglejte okrog sebe po St. Clairju, predno je bil "očičen", in zdaj — po očičenju, ko je bedni narod za precej prigranar in pristradanih tisočakov olajšan!

Prezvizeveni vladika Rožman ni prišel v Ameriko le zato, da si jo ogleda, ampak da slovenski župnijam pripomre do dohodkov. Kajpada, da ta njegova pot ni bila zastoj. Bil je v Chicagu, v Leadvillu, Pueblo, Denverju, v mestu Butte, Montana, določili so mu obisk v Rock Springsu, obiske v severni Minnesoti, v Michiganu in v naselbinah po vzhodu.

Rožmanova misijonarska tura pomeni za slovenske duhovnike in župnije precej dohodkov — in kjer je bil, lahko rečejo — izplačalo se je "gumno in moralno".

In kaj imamo mi naprednjaki? Naša edina centralna kulturna ustanova, Prosvetna matica, ki vrši v teh težkih okoliščinah ogromno delo, ima komaj tisočak dohodkov na leto (povprečno), a nekateri naprednjaki ji še to očitajo!

Potrebno je in nujno, da vzamemo metle in pričnemo resnično čistiti to zastrupljeno ozračje v naši javnosti. — A. A.

Brezbriznost in njene posledice

Gowanda, N. Y. — Nastala je hladna jesen, ženske pridno pospravljajo nežne cvetlice, moške se pa pogovarjajo o grozdju ter nabijajo sode. Pred nami in med nami pa je tudi predvolilna kampanja za razne urade. Političarji se obmetavajo na vse načine z različnimi lepimi priimki: graftarji, lopovi, sebičneži in podobnim. Delavci se pa zanimamo za vse drugo, le za politiko ne, za katero ne damo niti počenega groša; le da imamo za košček kruha in za čašo rujnega, pa smo zadovoljni.

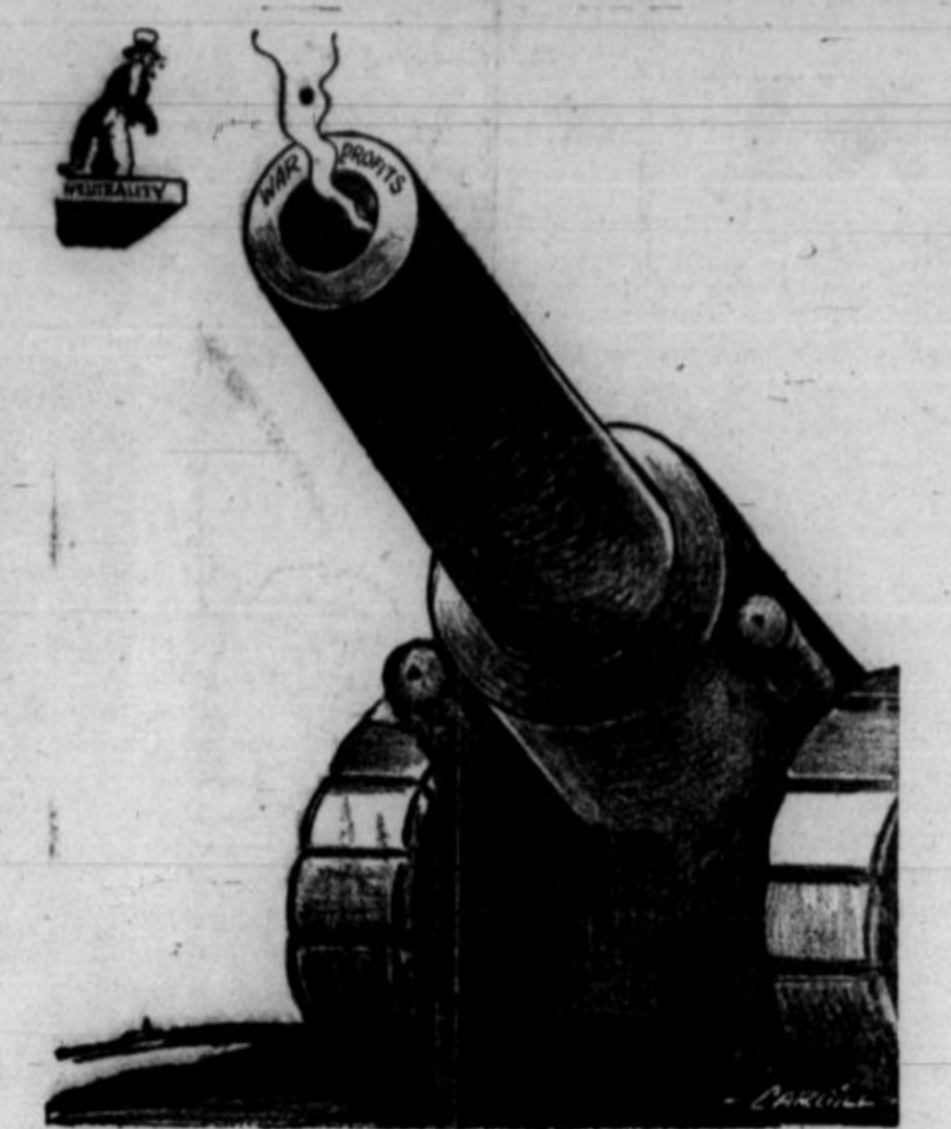
Pred kratkim se je v naši okolici spet pokazalo, kaj je naša vlada naredila takrat, ko je zvela banke bankirjem za tri dni, nakar jim jih je spet vrnila. In kako je z novim bančnim zakonom zavarovala ljudske vloge! Takrat se je marsikaj pripetilo, namreč v dneh velikega poloma bank, in še potem. Razne lepe stvari so prišle na dan. Mnogi so si vzeli življenje, ker so izgubili vse, v kar so jih v mnogih slučajih pripravile špekulacije s tujim denarjem.

V največ slučajih so bile prizadete le male ribe, ki so naselje špekulacij, pa so se ujele. Velike ribe so si znale pomagati na različne načine, ker so si zasigurale velike vsote denarja in kdor ima denar, ta ima tudi moč in silo. Takega ptiča se ne morejo kar tako dotakniti! Saj nam je znano, da se ni Samuelu Insullu, bivšemu čikaškemu magnatu javnih naprav ki je postavljaj in odstavljaj javne uradnike po svoji volji s podkupovanji in manipuliranjem, temu mogotecu ni skrivil niti las na glavi, četudi je bilo prizadetih v njegovi velikanski polomiji na tisoče ljudi. Vse so lepo izravnali in velika riba Insull je ostal nedolžen. Prodajal je zlate in vodene bonde in špekuliral. Tako so delali tudi drugi, kajti tak je sedanjí modri sistem privatnega profita in izkoriščanja.

Pred kratkim so v Dunkirku na obali jezera Erie zastavkali razkladalci lesa zato, ker jim je družba znižala mezo in jim niti jesti ni dovolila pri delu. Prizadetih je bilo okrog 120 delavcev. Delati so morali 8 ur neprenehoma. Rezultat je bil ta, da je družba, ki je pošiljala les iz Kanade, naznanila, da ga ne bo več pošiljala v to pristanišče. Sedaj, ko to pišem, je v teku velika stavka v Buffalu. Zastavkali so delavci pri WPA, ker jim je vlada znižala mezo. Prej so zaslužili \$70 na mesec, sedaj pa jim hoče vlada vsiliti le \$54 za ravno isto delo! Kako se bo ta stavka končala, se lahko že sedaj ve, kajti geslo demokratov je: Delaj za mezo, ki smo ti jo določili, pa če moreš od nje živeti ali ne. Mi, ki sedimo na mehkih stolčkih, moramo skrbeti, da prehranimo psičke naših ženic, vi nevedni delavci pa nas pustite pri miru, če ne, bodo pokale puške, katere bodo vas, ki ste jih sami izdelali, sedaj pobijale! Na vas pa bodo streljali vaši "civilizirani" sinovi. Naši interesi morajo biti protektirani. Saj veste, da ste vsi skupaj veliki osli, zato šutite!

Drugače je pri nas po starem. Veselice S. D. dne 21. septembra, na kateri so igrane Bergantove hčere iz Ohia, se je udeležilo toliko občinstva, da je bilo nas direktorje kar sram, ker so igrane prazni dvorani. Druga veselica, ki jo je priredilo društvo Gowanda Boosters SNPJ, ni bila mnogo boljša. Ne vem, kam bomo prišli s Slovenskim domom, ako bo šlo tako naprej in ako se naša inteligenca ne spametuje in pride do spoznanja, da sami direktorji ga ne bodo mogli vzdržati na površju. Vsekakor bo naše občinstvo moralo posvečati več

NEGOTOVA AMERIŠKA NEVTRALNOST

Predsednik Roosevelt je v smislu kongresne resolucije proglasil, da bo ta dežela v vojni med Italijo in Etiopijo čisto nevtralna. Prepovedal je dovažanje ameriške municije eni kot drugi. Industrialni baroni so se zelo razhudili radi tega, četudi smejo Italijo zalagati naprej z oljnimi produkti, bombazem, rudami, kovinami itd. Kartunist Cargill predstavlja s to sliko pohlep vojnih profiterjev po še večjih dobičkih — kar pomeni nabit top, ki se lahko sproži vsak čas in odpihne ameriško "nevtralnost".

pozornosti stvari, za katero je bilo nekaj tako vneto. Ze večkrat sem omenil, da se ni treba ozirati na osebnosti pri Domu, a vse nič ne pomaga. Če ima kdo kaj proti kateremu odborniku in mu lahko dokaže, da je Domu v škodo, ga bomo poslali v pokoj. Bodimo vendar složni vsaj tam, kjer so interesi vseh nas prizadeti, to je, kjer imamo vsi skupaj denar investiran.

"Mussolini — stekel pes"

Socialistični župan James Simpson največjega kanadskega mesta Toronto, Ont., je dne 24. sept. v svojem govoru na letni konvenciji Trades and Labor Congress of Canada, ki se je vršila v Halifaxu, rekel, da "če se je Mussolini odločil, da se bo obnašal kakor stekel pes, da se mora z njim tudi postopati kot s steklim psom." Tamkajšnji italijanski podkonzul dr. G. Tiberni je zahteval od župana, da prekliče svoje besede ter da prosi oduščanja. Župan pa je odločno odgovoril, "da se nima za kaj oproščevati, da je njegova izjava v skladu z mišljenjem miroljubnih organizacij v deželah, ki so javno obsodile fašistično blazno početje v Etiopiji, ki ga je podvzel Mussolini, četudi sta bili Kanada in Velika Britanija dolga leta v prijateljskih odnosih z Italijo."

Devet delavskih mandatov v Kanadi

Pri zadnjih volitvah v Kanadski parlament je socialistična politična organizacija Co-operative Commonwealth Federation prvič nastopila s kandidati po vsem dominijonu. Dobil je več glasov, kot katera koli manjšinska ("tretja") stranka doslej in izvolila devet poslancev.

JOHN L. LEWIS V VLOGI VODJE ZA REORGANIZIRANJE UNIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)
proti Wollu, ki so ga zelo ne-taktično nominirali proti njemu "levičarji" (zastopniki novih malih unijskih lokalov), je dobil le 264 glasov. Woll pa 28.522.
Prihodnja konvencija drugo leto se bo vršila v Tampu, Florida.
Z ozirom na samostojno delavsko politično akcijo, ni bila birokracija še nobenkrat toliko v zadregi, kakor morda l. 1924, ko se je morala — hočeš nočeš — odločiti za predsedniškega kandidata La Folletta. Blok socialistov in somišljenikov je to vprašanje spravlil v ospredje jako taktično — vedoč, da za svoje stališče še nima večine. Ampak skupina, ki je predložila

Važna jubilejna slavnost v Detroitu

Detroit, Mich. — Nedelja 27. oktobra bo v Detroitu dan Proletarca. Za proslavitev njegove 3 letnice bo predvajan v Slovenskem delavskem domu izbornem spored, vreden, da mu vsi prisostvujete. Prične se ob 3. popoldne. Objavljen je v oglasu v tej številki.

Prične se s pantomino, ki jo vpripori angleški odsek kluba št. 114. Jennie Urban bo deklamirala, nekaj za smeh pa bo pevski nastop kvarteta pod naslovom "Črni kos." V solospetu nastopi Anna Plazar in v piano solu Josephine Stular.

Govornik v slovenščini bo Joško Oven, ki pozna razvoj našega gibanja v Detroitu, in istotako zgodovino Proletarca. Nedvomno nas bo s svojimi doviti-pi spet razveselil.

V angleščini pa bo govoril naše naselbine list, Estok Menton.

Zaključna točka sporeda je enodejanka "Biserno slavje".

Po programu bo plesna zabava v obeh dvoranah.

Naročili smo za to priliko 100 izvodov Proletarca, da obliko in vsebino lista predstavimo tistim, ki še niso nanj naročili.

Vstopnina na to znamenito slavje je 40c.

Rojaki delavci, potrudimo se vsi — vsak po svoji moči, da privabimo v nedeljo v Slov. delavski dom čimveč udeležencev in da pomagamo tudi na druge načine k najboljšemu uspehu Proletarčevega slavja.

Poročevalec.

Fašizem koristi komu?

Plače in dohodki direktorjev vodilnih industrij v Nemčiji so l. 1934 narasle 30% v primeri z onimi, ki so jih prejeli 1933. Dohodki delavcev so nazadovoljali.

"Savin" jesenski koncert

Chicago, Ill. — Spomladi na plan v naravo, v jeseni se pa ko jazbeci zarinemo v dvorano. Tak je cikel našega velemestnega kulturnega in nekulturnega življenja.

Četrto nedeljo v novembru, 24., bo "Sava", pevski odsek kluba št. 1 JSZ, priredila v dvoran SNPJ svoj jesenski koncert, na katerem bo gostoval tudi socialistični pevski zbor "Naprej" iz Milwaukeeja. V zameno bo šla "Sava" gostovat k "Napreju", ko bo en teden pred našim koncertom, dne 17. novembra, praznoval svojo 25-letnico.

Na obeh prireditvah teh zborov se obeta bogat program. Če se ne motim, bodo Milwaukeečane, ki so znani kot dobri pevci, slišali prvič na našem odru v Chicagu.

"Sava" bo ob tej priliki dala v drugem delu humoristično spevoigro "Čevljar-baron" v skrajšani obliki. Originalna igra se nam je namreč zdela predolga, ker zadostuje za ves program. Pevovodja "Save" Jakob Muha jo je torej skrajšal, da program ne bo predolg.

Prijatelje "Save" in vse druge urgiramo, da si rezervirajo nedeljo popoldne, dne 24. nov., za naš koncert. Nabavite si tudi vstopnice v predprodaji. Stanejo le 35 centov, pri blagajni pa bodo več. — Tajnik "Save".

Koliko je vredna nova komunistična taktika z našega gledišča?

Predmet diskuzije v klubu št. 1 dne 25. oktobra

Chicago, Ill. — V petek 25. oktobra, po končanem dnevnem sporedu seje kluba št. 1 JSZ, sledi razprava o pomenu in posledicah spremenjene taktike komunistične internacionale, ki je postavila svoja prejšnja stališča na glavo in se zdaj naobratno trudi dokazati pravilnost svoje taktike v nasprotni smeri.

Prosvetni odsek kluba je določil, da otvori to razpravo Anton Garden. Potem dobe besedo vsi, ki se prijavijo zanjo.

Pridite na sejo začasno, da bo končana čimprej, kajti le na ta način bomo imeli dovolj časa tudi za diskuzijo. — Odbor.

Texas priznava le bele demokrate

Demokratska stranka v Texasu je sprejela določbo, ki izključuje črnce od pravice udeleževati se njenih konvencij kot delegati. Neljavna je tudi za splošno ali nominacijsko konvencijo, ki se vrši prihodnje leto.

Jubilej zadruge

Waukegan, Ill. — V naši naselbini posluje slovenska zadruga prodajalna že petnajst let. Nič ni pretirano, ako rečem, da je to ena izmed najuspešnejših slovenskih kooperativnih prodajal, kar jih je poslovalo, ali jih še posluje med našim narodom v tej deželi. Šla je skozi težkoče, ki so se zdele včasih nepremostljive — toda prebredli smo jih. Vršili so se notranji spori — nekateri popolnoma brez vzroka — ki so zadrugi škodovali — ali premagala je tudi te ovire. Delali smo napake, pa jih popravili, čim smo se s skušnjami uverili, kakšna pot bo boljša.

V nedeljo 13. oktobra je zadruga praznovala v veliki dvorani SND jubilej petnajstletnice. Vzlic izredno lepemu dnevu, ki je vabil ljudi na prosto, je bila udeležba precejšnja.

Sporod je otvoril predsednik Paul Peklaj in ga nato tudi oznanjal. Predstavil je nam Frances Slabe, ki je pionirka zadruge in akcije zanjo. Pripravila si je lep govor, ampak govoriti na izust ni lahka reč, pa je Frances potem na kratko zaključila z željo, da delujemo za zadrugo v bodoče še bolj vneto, kakor v prošlosti. Občinstvo je njeno voščilo vzelo z odobravanjem na znanje.

Math. Ogrin, ravnatelj zadruge, je povedal marsikaj zanimivega. Topel pozdravni govor je imel tudi zastopnik finske zadruge, o ideji združništva pa je govoril Fr. Zaitz, urednik Proletarca.

Marion Machnick je deklamirala, Dickie Pierce je igral na klavir, George Vranich je bil solist na gosli, na glasovirju pa ga je spremljala Jennie Kosir, Raymond Podboy je pokazal svojo umetnost na orglice, v pevskem nastopu smo čuli Nellie, Olgo Vranich, Edward Bartel je igral na harmoniko, Dorothy Judnich na glasovir, Loraine Miller in Gertrude Gerzel sta nastopili v duetu na kitaro, zaključna točka pa je bil mešan pevski zbor pod vodstvom P. Sifererja.

Skoro vse točke je predvajala mladina, s čemer pa ne mislim le odraščeno mladino, kajti nad polovico točk je izvedla tista naša mladina, ki še raste.

Program je zaključil P. Peklaj z apelom, da delujemo za zadrugo naprej, da bodo njeni bodoči jubileji še sijajnejši in njeni uspehi še večji, kakor doslej. — Poročevalec.

Thor
Pralniki v prodaji

nov, izboljšán model 35
SAMO \$49.95
\$2 TAKOJ
66 centov tedensko

Izredna vrednost. Velika porcelanasta kad, močan gonilnik, ki ne zavozljava ali trga obleke, halongumijev ovijaj z varnostno opremo, tih na gumijasti podlagi montiran motor. Poslužite se prilike dokler zaloga ne poide. Plačate samo 66 centov na teden.

Vzamete ga lahko na poskus. Telefonirajte, ali pa se zglasite v najbližji Public Service trgovini še danes.

To cover interest and other cost, a somewhat higher price is charged for appliances sold on deferred payments. To the price quoted in our advertisements, and marked on our merchandise, respectively 3% to be added in account of additional tax expense.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

BARETINCIC & SON
Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRINAS.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.
FRANK GRILL, predsednik
PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO
Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cjeteru in Berwynu in dovažajo čistega na dom
TOČNA POSTREZBA
1727-1731 W. 21st STREET
DELO JAMCENO
CHICAGO, ILL.
Telefoni: CANAL 7172-7173

OBILEN POSET IN DOBER SPORED NA SLAVJU 25 LETNICE J. S. Z.

Chicago, Ill. — JSZ in klub št. 1 ima v Chicagu mnogo prijateljev, to smo videli na slavlju 25 letnice Zveze v nedeljo 20. oktobra v dvorani ČSPS. Udeležilo se ga je blizu 600 oseb. Spored so otvorili člani in članice Delavske telovadne jednote (Čehi) z dvema živima slikama. Johnny Kochevarjev orkester je igral Internacionalno — žal, da ne tako, kakor ta himna in njen pomen zasluži. Na plesni zabavi pa je bil Johnnyjev orkester izboren, kakor ponavadi.

Paško Alujevič je pokazal, da je res artist. Zapel je v dveh nastopih sedem pesmi. Največji vtis na občinstvo sta napravili pesmi "Mornar" (F. S. Vilhar) in pa "Čolnar na Volgi". Spremljala ga je na glasovir Rose Saron.

Pevski zbor "Sava" je zapel "Marseljevo" in pa "Prebujenje duhov", obe izborni. Posebno slednja je bila predvajana tako lepo, da je vsakega vzradostila. "Sava" bo imela koncert v nedeljo 24. novembra. Njen pevovodja je Jacob Muha.

Češki delavski pevski zbor "Karl Marx" pod vodstvom F. Kubine je s svojim nastopom istotako zelo razveselil avdienco.

Sopranistka Jenny Urban je zapela tri pesmi. Med Slovenci je ob tej priliki kolikor piscu znano, prvič nastopila. Spremljala jo je na glasovir Mary Owen.

Naši mali "Red Falcons" so se v 2. točkah, ki so jih predvajali, res fino postavili. Mary Jurgova in Dorothy Sodikova, ki sta imeli v oskrbi ta del, zaslužita priznanje. Spremljevalka na glasovir je bila Frances Omerza.

Angleški odsek kluba je predvajal agitacijsko skico s petjem "Onward", pod režijo John Raka.

O pomenu te slavnosti je govoril Chas. Pogorelec, tajnik JSZ, pozdravni govor v imenu SNPJ je imel Fred A. Vidler, Peter Kokotovich je z občajnimi svojimi zanosom govoril o skupnosti med slovenskimi in srbskimi delavci pod okriljem JSZ, Frank Zaitz je govoril o Slovenskem delavskem centru in D. J. Lotrich o tradicijah JSZ, ki so nadaljevalne tudi v gibanju angleško govorečih društev, med njimi v "Pioneerju", ki v kratkem priredi slavlje 10 letnice.

Zadnja točka je bila dramska skica "Zmaga", povzeta iz socialne drame "Rdeče rože", pod režijo Louis Benigerja. Škoda, ker se je pričelo s predvajanjem tega obsežnega sporeda šele malo pred 4. uro, da se je vsled tega zelo zakasnil in trajal skoro do 8.

Ako bi se pričelo s sporedom vsaj pol ure prej in če bi bil "Karl Marx" nastopil v zadnji

točki, kakor je bil označen v tiskanem programu, bi dramski prizor "Zmaga" napravil vtis, kakršnega po svoji vsebini zasluži.

Clarence Senior, ki je bil označen na sporedu, da bo govoril v imenu soc. stranke, se ni mogel udeležiti, ker je moral dan prej odpotovati na Debsovo spominsko slavnost v Terre Haute, Ind.

Milada H. Beranek ni mogla priti vsled bolezni, zato je imel namesto nje pozdravni govor v imenu češkega delavstva Ladde Jank. Poleg čikaškega in okoliškega slovenskega ter drugega jugoslovanskega občinstva smo videli goste tudi iz drugih krajev. Iz La Salla je prišel Anton Udovih. Ako je bilo z njim še kaj drugih LaSallčanov, mi ni znano. Iz Milwaukee sta prišla Frank in Mrs. Ermenc v družbi Mrs. Mary Shular in drugih.

Iz North Chicaga je prišel Anton Zagar s soprogo, katera je učiteljica waukeganske postojanke "Rdečih Sokolov" (Red Falcons). Imeli smo gosta celo iz Clevelanda, Vatro Grilla, urednika "Enakopravnosti".

Oserdniti del slovenske naselbine v Chicagu je bil dobro zastopan, ne pa north side in pa Pullman ter So. Chicago. Morda nista kluba št. 16 in 224 izvršila zadosti agitacije.

Plesna zabava je trajala blizu polnoči.

Ko so ljudje odhajali, sem čul nekoga, ki je rekel svoji ženi: "Saj sem ti pravil: ako hočeš slišati dober spored, moraš na socialistični prireditvi!" "Pa je bilo res lepo", je odgovorila. — c.

Tijardovičeva opereta

Znani Ivan Mladinec nam poroča iz New Yorka, da se pripravljajo izdati v starem kraju uspehe operete "Mala Floramy", ki jo je skomponiral Ivo Tijardovič, splitski skladatelj v Dalmaciji. V Zagrebu je bila uprizorjena že nad stokrat. Igrana je bila tudi v Ljubljani in ostalih večjih mestih Jugoslavije, šla pa je tudi preko meje v Prago in Varšavo. Ta opereta ima tri dejanja, je komedija s posrečeno melodijo. Ker to delo ni bilo izdano v tisku, so se sedaj zavzeli, da ga izdajo, želijo pa, da dobijo nekaj predplačnikov za posamezne izvode, ki bodo stali po \$2.50 komad. Prirejena bo za glasovir itd. Naročila se pošiljajo na Emila Blaževića, 15 E. 38th St., New York City. Kdor ne more poslati označene vsote, naj sporoči Blaževiću, da želi izvod te operete, in ko bo dostiskana, mu jo bo poslal po poštne povzetju ali C. O. D.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — 11. oktobra nas je iznenadil Tony Tomšič s svojo soprogo iz daljne Californije. Prišel je, kot je njegova navada, nenaznanjen. Nadejal sem se ga v soboto ali nedeljo, ker sem čital v listih, da se nahaja tod okrog na obiskih. Iz Clevelanda ga je pripeljal Frank Somrak.

Bil sem ves iz sebe, posebno se ker sem imel še par ur dela v šoli, pa sem ga za ta čas odpeljal k Rebolovim. Po končanem delu smo šli na moj dom. Razumelo se, da sem hotel zvedeti vse od Big Tonyja: kako je v Kansasu, kje je ta, kje oni. Ker ima človek veliko znanstev in prijateljev rad zve take stvari. Zelen sem poslušati tudi njegovo koncertino, kajti Tone jo obvlada kot malokdo. Prišlo je še par sodrugov, pa je bilo pomenkov nič koliko, tudi šal ni manjkalo, ker so bili vsi taki, ki jih znajo vleči izpod kape. Čas je potekal hitro in treba je bilo k počitku.

Naslednje jutro so že odšli nazaj proti Clevelandu. Zelen sem, da se bi Tone vsaj še en dan ustavil tu, pa mu ni bilo mogoče. Big Tony je človek, ki je vedno na mestu, kadar se gre za delavsko stvar; radi tega je mnogo preстал, pa ga ni oplasil in ostal je značaj kot malo takih. Poznam ga že iz domovine in tukaj nad 30 let. Je humorist prve vrste in ravnotako muzikant, poleg tega pa še izveden delavec za našo stvar. Videl ga nisem že 19 let, ko sem odpotoval iz Kansasa. Pravi, da mu ne gre preslabo, ima odraščeno družino, 4 sinovce, vsi muzikanti in eno hčer.

Nikoli nisem nikogar tako rad poslušal kot njega, sam ne vem zakaj, ampak danes sem mu hvaležen. Tiste čase, ko sem ga prvič srečal, sem bil še skoraj otrok, 16 leten dečko in on je bil prvi, ki mi je vsajal v dušo nauke razredno zavednega delavstva. Ko sva se poslovila je rekel: "Jože, pomemem sem te, da sem te našel v položaju v kakršnem si, samo zdrave da bi imel boljše! Koliko mladeničev se je zgubilo v pijaci ali na drug način, ti pa si ostal zvest svojim principom. Imaš družino, katero skušaš vzgojiti v delavskem duhu in jaz upam, da bo sledila tvojim naukom."

More poskušam, ali naprej ne more nikdo reči, kaj bo ker izglede imam mnogo, ko se sinovi in hčere zavednih starišev popolnoma odtujijo njihovim naukom.

Kot sam, tako je bila tudi soproga vesela našega svidenja, ampak drugi dan ob času odhoda sem bil kot okamenel. Kako težka je bila ločitev od mojega najboljšega prijatelja in učitelja Tonea! Ali se še kdaj vidimo? Pač težko vprašanje, kajti Californija ni Cleveland ali Chicago. Torej hvala ti Tone za obisk kakor tudi Somraku.

Teden po tem, skoro ob istem času sem imel drugi obisk. Prišla sta John Jankovich in John Fidel, ki sta bila na obisku pri John Slanovcu na Maynardu. Tudi njima se je zelo mudilo domov, čeprav sem ju silil naj počakata, ker Jankovich mi je rekel, da bi rad poznal mojo družino. Pa ni bilo mogoče. Ob ljubila sta, da nas obiščeta na naši trojni proslavi 30. novembra. Me že, kar ježi, da imam tako smolo z obiskovalci. Vsi mi takoj odidejo. Pri Jankovichu sem se vedno počutil kot doma, kadar sem bil na potu za Proletarca; on je bil vedno dober agitator za koledar, list in vse kar je v korist našega pokreta. Ampak v Barbertonu so nekake čudne razmere. Vse se spreminja in upam, da se bo tudi tam da bomo imeli v doglednem času zopet močan socialistični klub. Razume se, da Jankovich potrebuje pomoči ostalih somišljenikov, pa bo zopet z veseljem delal kot prej. Zato pa somišljeniki, strnite se v klub JSZ in pojdite Jankovichu na roke, ker v njem imate prvovrstnega delavca za našo skupno stvar.

Kot sem razvidel iz zadnje številke Proletarca, nas obišče tudi sodrug Barbič s svojimi sinovi na naši proslavi 30. novembra (slednji bodo tudi igrali na proslavi). Pravi, da bo

prišel malo na svč zrak in da se pokaže, k1o je tisti Barbič, ki po šentklerju street karo rona. Nas to veselje ker vemo, da jih je mnogo, ki bi ga radi spoznali, ker tako hudo mušno v "cajtenze" plše. To priliko boste imeli vsi na naši proslavi.

Priprave zanj so v polnem tiru. Igralci obeh iger se pridno uče vlog in nam bodo zopet pokazali nekaj lepega. Vse drugo, kar bo še na programu, bo objavljeno v naslednjih številkah. Glavno je, da si soboto 30. novembra rezervirate za našo slavnost. Ta dan bomo namreč obhajali 10 letnico kluba, 25 letnico JSZ in 30 letnico Proletarca. Take slavnosti naših delavskih institucij niso vsak dan. Zato pa vsi na Boydsville-Bridgeport na 30. novembra.

Dne 17. novembra se bo v bližnjem Martins Ferryju, v Hungarian Hall na Center St., vršila konferenca tajnikov in članstvo soc. stranke tega okraja. Konferenca bo ves dan. Razprave bodo zanimive in čuli boste dobre govornike. To konferenco sklicuje eksekutiva občijske soc. stranke.

Pred kratkem se je močno poškoval na nogi sin s. Frank Elatnika v base ball igri, pa ko še ta ni ozdravil, si je zlomil nogo njegov 10-letni sinček Albert v nogometni igri. Nesreča res nikdar ne počiva. Želim jima skorajšnjega okrevanja.

Zelo nas veseli, ker se je uresničila ideja za dom JSZ in Proletarca. Čestitam vam in želimo, da bo res služil namenu in ciljem, za katera dela list Proletarec že dolga tri desetletja. Slika poslopja v Proletarcu je lepa in res izgleda kot kak mali učni zavod.

Dne 14. oktobra je ponovno zadel mrtvoud John Gričarja. Prvič ga je zadel pred par leti na eno stran telesa, ko je sedel na jamskem vozičku s katerimi se premogarji peljejo na delo. Sedaj ga je zadel v glavo. Njegovo stanje je zelo kritično.

Tukajšnji rov po zadnji stavki obratuje kot že dolgo ne tako. Koliko časa bo to trajalo, se ne ve. Stanley rov pa še vedno počiva in tudi jeklarne odpuščajo delavce. Prosperiteta gre nazaj za vogal.

Joseph Snoy.

Biserno slavlje Proletarca

Detroit, Mich. — Detroitška naselbina bo praznovala v nedeljo dne 27. oktobra redke jubileje — 30 letnico obstanka delavskega tednika Proletarca. Slavnost se vrši v Slov. del. domu. Spored je izredno bogat, pester in zanimiv. Govornik bo bivši Detroitčan Joško Oven iz Chicaga. Joško je izboren govornik. Njegova satira užiga njegov humor izvablja salve smeha. Poslušati njega je užitek prve vrste. Mlajši generacija bo pa zastopal v svojem govoru nadarjen in aktiven član mladinskega odseka Estok Menton. Ivan Molek bo zastopal po svoji igri v enem dejanju "Biserno slavlje". Igra je socialnega in propagandnega značaja. V njej nastopijo štiri osebe. Izredno zanimiva točka bo šaljni pevski prizor "Črni kos". V njej nastopi komičen pevski kvartet, sestojec iz čevljarja, kovača, krojača in pisarja. V pevski tehniki ima vsak svoje pojme, zato se posamezni glasovi nikakor nečeno zliti v harmonijo. Kaj sledi potem, se bodele sami pripravili. J. Urban bo deklamiral F. Seliškarjevo "Pravico". Ona je izborna karakterna moč našega odra. Znana sopranistinja Ana Plazar bo pa nastopila v solospesu "Glow-Worm". Za nameček bo pa seveda še kaj primaknila. Mladinski odsek kluba št. 114, pri katerem se zbira cvet naše mladine, nam bo predvajal zanimivo živo sliko o postanku in razvoju JSZ. Fantje so o takih zadevah strokovnjaki. Mlada umetnica na klavir Josephine Stular nam bo zaigrala par klasičnih skladb. Ona je muzikalično zelo nadarjena.

Iz tega sledi, da bo nedeljski program izredno mičen in bogat. Zato je dolžnost naprednih Detroitčanov, da vsi pohitijo v nedeljo 27. okt. v Slov. del. dom, kjer bodo skupno manifestirali delavsko mišljenje in kjer bodo skupno dali po-

budo in moralno oporo listu, ki skuša organizirati naše delovno ljudstvo, politično, industrično in kulturno v borbo za izboljšanje življenjskih razmer in za odpravo kapitalizma. Ta cilj bo pa dosegel le z vašim sodelovanjem, katerega zaslužiti v polni meri.

Frank Cesen.

Kaj je vzrok stagnaciji v metropoli?

Cleveland, O. — Nevem, a i je ljubi bog res uslišal molitvice naših katoliških gospodov ali kaj, da naša socialistična stvar v metropoli ne napreduje kot bi morala. Pa bo menda vzrok med nami sodrugi samili. Kajti vse preračelo se dogaja, da je zelo malo aktivnih v JSZ in v stranki.

Zadnjič sem bil na shodu, ki ga je sklicela okrajna organizacija, na katerem je govoril James Oneal, urednik New Leader. Pričakoval bi, da se bodo tako važnemu shodu odzvali vsi sodrugi in sodružice, pa smo bili navzoči od vseh treh klubov komaj štirje: mlada sodružica Betty Bogatay od mladinskega odseka kluba št. 27. Res lepo število! Ni čudno, da napredujemo po polževo! To so pokazale tudi zadnje volitve. Storiťo bi se bilo lahko mnogo več agitacije, toda treba je iti med maso, ker tega dela ne bo opravił nihče drugi, ako ga sodrugi ne bomo. Ni zadosti udrihati samo po nasprotnikih okrog lokalnega klerikalnega lista; mnogo bolj važno je, da pridobimo one, ki so naklonjeni našemu gibanju. Je resnica, da je mnogo takih, ki se nam hlinijo, češ, mi smo z vami, pa jih tako rada odnese vsaka sapica. Na te se ne moremo zanašati, kajti kdor ima socialistično prepričanje, tega ne bo odnesel vsak veter, pač pa bo ponosno stal in zagovarjal to v kar veruje.

Imamo razne tipe v metropoli. Tudi take, ki so bili člani kluba "prej kot jaz". Znajo mnogo govoriti in kaj radi kažejo svojo učenost, pa se niti sami miso toliko naučili, da bi poznali razliko med demokratično kapitalistično stranko in socialistično, pa jih vidite delovati in priporočati rojakom kapitalističnega demokratičnega kandidata. Takih uskokov je precej in so le cokolj naprednemu gibanju. Ko začneš argumentirati z njimi, ti pa zabrudijo: "Ja, vi bi morali imeti več ljudi več članov v stranki kot jih imate." Res bi jih morali imeti, in kdo je kriv, da jih ni? Ravno taki, ki so brez prepričanja in obračajo plašč po vetru. Danes ga vidiš, kako se bi-je po prsih, češ, jaz sem socialist! Jutri bo pa brusil pete za razne kapitalistične kandidate, pa bili slovenski ali drugi. Taki ljudje so najbolj žalosten pojav v našem javnem življenju.

Priznajmo, da se bi dalo veliko več storiti za našo stvar v metropoli, ko bi bilo več sodrugov pripravljenih vršiti podrobno agitacijsko delo, jačati klube z novimi člani, pridobivati Proletarcu nove naročnike itd. Pa jih ni. Zdi se mi včasih, da je vse preveč takih, ki so se udali defitizmu. V mladenosti pa se ne more agitirati z živo vero in s prepričanjem in stvar, ki bi ga morali imeti. Dokler tega ne bomo vršili, je jamranje brez pomena. Zadovoljni bomo morali biti s tem kar je. Klerofašizma se ne bo uničilo z mladenostjo pač pa z vstrajnim in pogumnim delom.

Frank Barbič.

"Sedmo truplo najdeno"

Tak je bil naslov končnega poročila o eksploziji, ki se je dogodila nedavno v Chicagu v tovarni Glidden kompanije.

Zahvala in priznanje

Chicago. — Odbor kluba št. 1 se zahvaljuje vsem, ki so pomagali na slavlju 25 letnice JSZ prošle nedelje. Dela je bilo veliko in tisti, ki so se ga prijeli, so nalogo vestno izvršili, bodisi na odru, v dvorani, v kuhinji in v točilnici.

Klub izreka zahvalo češkemu delavskemu pevskemu zboru "Karl Marx" in pevovodji F. Kubini, zborovodju "Save" Jakobu Muha, Katki Zupančičevi za njeno sodelovanje, Mary Ovnovi, ki je poskrbela, da smo dobili na posodo klavir proti polovični ceni za prevoz, Weiser & Sons kompaniji, ki nam ga je posodila, Jenny Urban za njen nastop, klubovim odsekom za pripravo in predvajanje sporeda, Pašku Alujeviču za njegov nastop, govornikom, češkim telovadcem za prizoritev pantomin, maskerju Filipu Godini, Frances Omerzovi in sploh vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali.

Odbor.

Priredbe v Waukeganu

Waukegan-No. Chicago. — Sezona piknikov in izletov v naravo je pri kraju vzle lepu vremenu, ki nam ga je naklonil mesec oktober. Jesen je jesen, zato smo pričeli s prireditvami v Slov. nar. domu.

Prvo prireditve v domu smo imeli v nedeljo 13. oktobra, ko je slovenska zadruga praznovala 15 letnico. Predvajan je bil primeren spored. Edino, kar smo nekateri pogrešali, je to, da ni nihče podal zgodovine zadruge in njen važen razvoj. Na taki prireditvi bi bilo to zelo primerno.

V četrtek 31. oktobra priredimo prvi zabavni večer Rdeči Sokoli. Njih spored bo predvajan v spodnjih prostorih SND.

Zensko društvo št. 119 SNPJ priredi kartno zabavo v SND v soboto 2. novembra.

V nedeljo 10. novembra se vrši konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice za severni Illinois in Wisconsin. Konferenca prične ob 9. dopoldne v Slov. nar. domu.

Popoldne bo v gornji dvorani SND prireditve pod avspicijo kluba št. 45 JSZ s peštrim programom. Prične se ob 2:30 popoldne. Otvore ga Rdeči Sokoli (Red Falcons) z Internacionalno. V drugih točkah bo predvajan koncertni spored, deklaracije itd. Glavni govornik bo Joško Oven.

Dramski odsek SND vprizori igro "Stric Gašper" v enem dejanju. Zvečer pa bo plesna in prosta zabava v spodnji dvorani. Vstopnina k popoldanskemu programu in na zabavo zvečer je v predprodaji 30c in pri blagajni 35c.

Frances Zakovšek.

Nemška vojna sila

Nemčija si je vzle krizi zgradila pod Hitlerjem 21 podmorskih ladij (submarin), dve vojni ladji in dve vojni križarki.

Priredbe društev

CLEVELAND, O. "Mir", št. 142 SNPJ, Srebrni jubilej v nedeljo 3. novembra v Slovenskem domu na Holmes ave.

"Grandsons"

A novel about three grandsons of a Slovene worker

BY LOUIS ADAMIC

Price \$2.50

Order from

PROLETAREC BOOK STORE

3639 WEST 26TH STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Skupna veselica 26. okt.

Bridgeville, Pa. — Naznanjam, da naše društvo Nova Domovina in soc. klub št. 18 JSZ priredita, skupno veselico v soboto 26. oktobra v Društvenem domu na Foyer Hillisu. Začetek ob 1. zvečer. Uljudno se vabi vse občinstvo, člani in sodrugi, da nas posetijo. Pridite vsi od blizu in daleč. Vabljeni ste vsi somišljeniki. Iz Sygana, Treveskija, Presta in od drugod. V imenu društva in kluba se vam zahvaljujem za poset že naprej. Mi smo pripravljene poset vrniti.

Na veselo svidenje 26. oktobra!
Frank Strah, tajnik kluba.

Vabilo v Rock Springs

Kemmerer, Wyo. — Wyominginska federacija SNPJ vabi članstvo in drugo občinstvo na zabavo in predstavo, ki se vrši v soboto 2. nov. v Slovenskem domu v Rock Springsu.

Vsi boste dobro ošli. Rojaki v Kemmererju pokažimo, da smo tudi mi za skupno delo. Spored vas bo razveselil, zabave bo v izobilju in odbor bo skrbel, da boste tudi dobro postreženi.

Anton Tratnik, tajnik dr. št. 267.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako prireda vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

OCTOBER.

BRIDGEVILLE, PA. — Veselica društva "Nova Doba" in kluba št. 18 JSZ dne 26. oktobra.

DETROIT. — V nedeljo 27. oktobra priredita kluba št. 114 in 115 v Slov. del. domu slavlje 30-letnice Proletarca.

NEWBURGH, O. — Koncert "Delavca" v nedeljo 27. oktobra v SDD na Prince Ave.

SPRINGFIELD, ILL. — Proslava 30 letnice Proletarca kluba št. 47 JSZ v nedeljo 27. oktobra v Slovenskem domu.

WAUKEGAN, ILL. — Prvi spored odseka "Red Falcons" v četrtek 31. oktobra v SND.

NOVEMBER.

CHICAGO. — Šhod v petek 1. novembra v dvorani SNPJ. Sklicuje ga angleški odsek kluba št. 1 JSZ.

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 10. novembra v Slov. narodnem domu.

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 17. nov. prireditve zbora "Naprej" v S. 5. Turn dvorani. Dramski odsek kluba št. 1 vprizori dramo "Rdeče rože".

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert "Zarje" in 25-letnica kluba št. 27 JSZ v četrtek (Zahvalni dan) 28. nov. v auditoriju SND na St. Clair Ave.

BRIDGEPORT, O. — Proslava 10-letnice kluba št. 11 JSZ, 30-letnice Proletarca in 25-letnice JSZ v soboto 30. novembra v društveni dvorani na Beysville.

DECEMBER.

MILWAUKEE, WIS. — Proslava kluba št. 37 k jubileju Proletarca in Zveze v nedeljo 15. decembra.

CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v torek 31. dec. v dvorani SNPJ.

SPRINGFIELD, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 47 JSZ v torek 31. decembra v Slovenskem domu.

MAREC 1936

CHICAGO, ILL. — Prireditve v korist Proletarca v nedeljo 8. marca v dvorani SNPJ.

APRIL 1936

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 19. aprila v dvorani SNPJ.

SLAVJE 30-LETNICE PROLETARCA

V NEDELJO 27. OKTOBRA 1935

V SLOVENSKEM DELAVSKEM DOMU

na Livernois Avenue

DETROIT, MICH.

PRIREDITA KLUBA ST. 114 IN 115 JSZ

Pričetek ob 3. popoldne

SPORED:

1. Ziva slika (Tableau), vprizori mladinski odsek kluba št. 114.
2. Slavnostni govor, Joško Oven.
3. "Pravica", deklamira Jennie Urban.
4. "Črni kos", šaljni prizor, proizvajata komičen kvartet.
5. Govor v angleščini, Estok Menton.
6. "Glow-Worm", (Kresnica), poje Anna Plazar.
7. "La Coquette", piano solo, Josephine Stular.
8. "Biserno slavlje", igra v enem dejanju.

Vstopnina 40c Ples v obeh dvoranah

Italy, a Slave State Cannot Civilize Ethiopia

The war which Mussolini wanted and prepared for thirteen years is on. The Fascist hordes have exported their brutal "civilizing" methods to Ethiopia. The Black Shirts even in Africa remain true to their preferred ways of winning victories. They are fond of facing weaker, defenseless enemies. They did so in Italy when they conquered the working class and murdered its leaders by the thousands. First they made sure that their enemies were fewer, weaker and defenseless, then they stormed them. They are now engaged in the same game in Ethiopia. They know that the African country is weaker and not provided with modern means of warfare. They are invading it, bombarding it, ransacking it. Exactly as they did with the labor institutions in Italy.

We were told they are "civilizing" Ethiopia.

Apparently the soundest argument of the Fascist Regime in support of its war of aggression in Ethiopia is that Italy is in absolute need of expansion. This would suggest that Italy at this stage has something worth while to export to Ethiopia. What, if anything, can she give Ethiopia? Italy today is a bankrupt nation. She has no capital to invest in the Colonies. She has no manufactured goods to export; all her more important industries are subsidized by the State. She might have human material at her disposal, but no Italian workman, will of his own free will emigrate to the land upon which the Duce has fixed his eyes. The Fascist Regime would have to forcibly send the hundreds of thousands of idle workers to Ethiopia and keep them there as regimented colonizers. The Italian immigrants could have gone to Libya, a vast north African Colony near their fatherland. Libya has been under Italian sovereignty for more than twenty years. How many Italians have emigrated to Libya since she became an integral part of the Kingdom of Italy? A very negligible number. Instead they have willingly gone to these United States, to the South American Republics, to Canada and Australia.

Knowing as we do the economic need and aspirations of the great mass of Italian workers we venture to state that should the United States repeal the restrictions on immigration, millions of them would flock to our shores even if Mussolini should conquer all the Ethiopian Empire.

Any intelligent person will, we are certain, discard the idea of Fascist Italy being capable to "civilize" Ethiopia, for it is now a fact, universally established, that the kind of "civilization" which a country that deprives its citizens of the right of

presentation in the affairs of their government, a country like Fascist Italy, whose dictatorship has reduced the citizen to the status of a slave, cannot "civilize" any other country. The League of Nations has spoken. The voice of the entire civilized world is resounding at Geneva. Mussolini has been outlawed for his unjustified and unprovoked war against Ethiopia. It now seems clear that the world is sick and tired of wars of conquest, even when Mussolini calls it a "civilizing" enterprise.

The most gratifying feature of the Geneva proceedings is that which saves the unfortunate Italian people from the stigma of the verdict of guilty. In fact Geneva has convicted the Italian Fascist government, and not the Italian nation as such. It is a just and a fair verdict. The Italian people who have no voice in the affairs of their government are not responsible for Mussolini's African adventure.

Yet, the World is confronted with the menace of a new general conflagration because an Ego-Maniac, who happens to rule Italy, is dreaming of Imperial glory. For thirteen years

he has glorified war and the coming Fascist Empire; he has militarized Italians of all sexes and ages — even 6 year old children. And while he boasted of his ever expanding Empire, not only has he failed to enlarge the territorial spheres of influence for Italy, but he actually took a slice of territory and gave it to the Pope, who now can boast of his Vatican City. This Mussolini did in 1929 by virtue of the Lateran treaty and his peace with the Pope.

Having found no other opportunities to realize his dream for the establishment of the Fascist Empire, Mussolini decided to embark on his mad African adventure which threatens the peace of the World.

Will the civilized world stop this Ego-Maniac of Rome? The oppressed Italian people deprived as they are of the right to voice their abhorrence of Mussolini and his barbarous system need the assistance of all lovers of peace and liberty, the world over.

Let us help the Italian oppressed masses to get rid of their tyrant and arch-enemy of peace.

La Stampa Libera.

ANNIVERSARY PROGRAM IN DETROIT SUNDAY

The Detroit JSF branches have arranged to observe the 30th anniversary of Proletarec Sunday, October 27th with a fine program. Comrade Frank Geen who has arranged the program has made a fine selection of variety numbers which will be a tribute to the 30 years of educational work done by Proletarec among the Yugoslavs in this country. No one in Detroit should fail to attend and take in the afternoon of fine entertainment. The admission is only 40c.

The program will feature a tableau presented by comrades of the English Section of branch 114. Josko Oven from Chicago will be one of the principal speakers. Josko always makes a good speech and to the Detroiters he is known as one of the "home town boys". Jennie Urban will give a Slovene recitation, very fitting for this occasion. Estok Menton will represent the young comrades on the program with a speech in English. Comrade Menton will also speak in Chicago on Friday, November 1 at a mass meeting arranged by the English Section of branch No. 1.

A comical quartet will present a musical number that will add humor for your entertainment. Anna Plazar will sing a few solo selections and piano

solos will be given by Josephine Stular. The concluding number is a one act play written by Ivan Molek. After the program there will be dancing in both halls. We urge our friends and sympathizers to join us in this celebration and enjoy the afternoon and evening with our comrades.

Sure The Peak Is Passed

Regarding the "breathing spell," the following satirical comment, by John T. Flynn in The New Republic, is too rich to hide under a bushel:

"President Roosevelt says that the peak of the emergency has passed and this enables him to make certain administrative rearrangements. Who can doubt that the peak has passed? Unemployment, which was 10,122,000 in October, 1933, when the emergency was quite savage, is now only 11,000,000 with the emergency tamed. Government expenditures, which were \$980,000,000 in July and August of the last fiscal year, were \$1,249,000,000 in the same months this year. The public debt has risen two billions. The relief rolls are heavier. Yes, the peak has been passed. Happy days are here again!"

—Milwaukee Leader.

THE ONLY WAY OUT

We, the working masses must take the law into our own hands—not to violate it, but to elect our own class representatives to make laws that will insure justice to all, and to the workers the full fruit of their toil, with security for old age.

To do this we must unite in one great party. We have the numbers—all we lack is solidarity to override the two old parties and break the stranglehold that the bankers and industrialists have over us through their control of government.

Socialists aim to use our political liberty as the means of winning economic liberty, which is a blessing we have never yet enjoyed, although it has been within our power to win it for years.—Warm Staff.

A SOUR ANSWER

"Well, my good fellow, this is a great university. It is known in every corner of the world. When you live here you can be proud of your background. Think of it. You have had every advantage a young man could desire. Your four years have been spent in profitable pursuit of the greatest thoughts of the greatest minds the world has known. Now the time has come for you to choose a profession. The world is entitled to expect a lot from you. What are you going to turn hand to?"

"I've got a job at a pickle factory." Toronto Globe.

There's nothing so fatal to a great "new deal" as stopping the pay checks of the orators.

JUST AN UNEMPLOYED YOUNGSTER

A few weeks ago one more young man joined the army of the unemployed. As a matter of fact there were probably several thousand young men who came of age and had no jobs in the last few days. But this particular young man got a lot of space in the papers.

The papers were interested in him because his name is George Vanderbilt. And because he came into 10 million dollars on his twenty first birthday.

Just a commonplace boy, not handsome, not bright, not showing any signs of particular ability or interest in anything that would return some value to the world for the ten million that it has given him.

A boy who "never bothered to go to college," who had a couple of years of prep school and then lost interest, a boy whose only ambition in life is to have "fun," and to go big game hunting.

But because this commonplace insignificant boy is the son of Alfred Gwynn Vanderbilt, all the papers in the country gave a lot of space to his views on the responsibility of wealth, the inquiry to inheritance and income taxes, and other important matters.

Young Mr. Vanderbilt says he has no intention of going to work. He doesn't like it, and he doesn't have to. He wants to travel and write articles and shoot lions. And he is going to start right out for New Zealand via the Fiji Island to have himself a good time with his first 10 million.

He won't have to be very saving, because this sum only has to last him four years. When he is 25 he gets a second quarter of his inheritance. The third and fourth quarters are delivered on his 30th and 35th birthdays. His older brother, Alfred, has the same arrangement.

Talking to reporters at his mother's Long Island home, young Vanderbilt developed his views on the question of wealth.

He thinks the government's tax policy is "inconceivably stupid."

He believes that "the wealthy group is the one group to alleviate the unemployment problem. Take their money away, distribute it, then where are you? The wealthy are no longer wealthy. They can't hire the jobless."

This is the considered opinion of one who will have the responsibility of administering one of America's largest fortunes.

No faint glimmering of understanding of economic problems has ever been permitted to disturb the serenity of the gilt-edged heir.

No realization of the purpose of taxation, the use to which tax money is put, the evil effect on society of lavish spending for selfish purposes by a handful of individuals, has ever reached his splendid isolation.

Petted and spoiled and praised, George Vanderbilt hasn't even the integrity to live up to such meagre deals as he claims to have.

After babbling about the wealthy putting the jobless to work, he takes his 10 million to the Fiji Island, to use in forcing some hapless native to carry his guns and tents. Unemployment doesn't bother him in the slightest,

nor do any of the other pressing problems of his native land.

Under a reasonable system, young George Vanderbilt would be just one of the boys.

He would be given as much schooling as he could assimilate, and after that he would be trained for some job that appealed to him and put to work at it.

The terrible responsibility of his father's great fortune would never fall on his incompetent shoulders, but would be diverted to the general funds for carrying on the business of the government — operating industries, setting up educational and health facilities, building homes and libraries and parks.

And young George Vanderbilt would doubtless lead a happier and more useful life, unencumbered by wealth, social position, and responsibility, earning his living by honest work and taking up no space in the papers.

Young Vanderbilt's attitude shows all too clearly the appalling stupidity of a system which gives power to an upper class devoid of any sense of social responsibility. Those far removed from the act of piling up a fortune are just as bad as the buccaneers who are still in the game fighting labor and the consumers for every dollar they can steal.

Wealth is power. Power without responsibility is a terrible danger.

Only when the wealth and the power rest in the hands of the workers can we have a country where peace and prosperity reign.

The Wisconsin Leader.

NOT ALL THE HUNGRY ARE ON RELIEF

The sufferings of the unemployed during this last six years of widespread unemployment and want constitute the most tragic chapter in the history of the nation. But not all the hungry children are in the families of the jobless. Not all the men and women who need a helping hand are on relief.

That millions of Americans who still have jobs have been compelled to tighten their belts while witnessing the sufferings of their loved ones has been disclosed in startling fashion by the children's bureau of the department of labor.

In a study of conditions among "typical" workers' families in several representative cities, investigators of the bureau discovered that not a single family had a dollar except the meager wages of a breadwinner between them and destitution. Savings and insurance funds are gone, and over three-fourths of the families are in debt for food, rent and medical care.

Very few of the families are able to provide essential foods and many of them are surviving on bread, beans and potatoes.

Home life has been broken up. Relatives and friends are crowded into cramped quarters, not because misery loves company, but because many families have been evicted for non-payment of rent and had lost their furniture.

Last winter 66 per cent of the families were unable to buy coal and 60 per cent owned only the "ragged clothes upon their backs."

Children had been compelled to quit school and their parents were unable to go to church because of their nakedness.

This, remember, is the fate of Americans who still drawing pay checks, or what passes for them, in this land of abundance.

Everyone not completely dead to human suffering must ask himself. What's the answer to a situation where people work but cannot get enough to eat?

The children's bureau says that more relief is needed to piece out pitiable wages, but that answer does not touch the heart of the problem.

—Labor.

OUR MEETING NOV. 1

Chicago, Ill.—In the past issues we have already announced our mass meeting for Friday, November 1, at the SNPJ Hall which the young comrades of branch No. 1 JSF have arranged. The meeting promises an interesting discussion on The Labor Movement and its Attitude to Fraternal Organizations.

Several out-of-town speakers have been invited to express their views on this subject. From Detroit comrade Estok Menton, and from Johnstown John Langerholic Jr., have accepted to participate. Our Chicago speaker will be Mary Jugg. There are several others from whom we haven't heard yet although we expect them to accept. The above mentioned comrades are active in both the Labor and Fraternal organizations and will give a fine review of the work that has been done in both movements.

The subjects on which the speakers will give their talks should interest all members to attend the meeting. There has been and still is, considerable misunderstanding especially among the younger generation about the aims, principles and traditions of both movements. False impressions have been made that the work of Socialists in fraternal organizations is nothing but "politics". This and other accusations have been directed only against the Socialists who dared to tell the members the truth about the capitalist system, urged them to organize in the fraternal, industrial and political organizations for their own interests. While on the other hand these same critics said very little, and in some instances even supported "would-be-friends of labor" that ran under the label of Democrat and Republican. This according to their view was not politics, but when Socialist urge workers to organize for their own interest they were told to leave their politics at home.

If we look at the membership of our fraternal organizations we find that all must earn their living working by hand and brain. All are dependent upon the capitalist system supported by Democrats and Republicans which tosses them a few crumbs for a meager existence. We are workers whether we belong to the fraternal

or political organizations and as producers of everything we are entitled to a better standard of living. Members of fraternal organizations are no better off than those working in the Socialist movement for the interest of all workers. We have the same purpose in life, we all need a better standard of living, jobs and security.

Under the capitalist system and its supporters, the Democrats and Republicans what we have? The New Deal, millions of unemployed, poverty and misery that the history of mankind has unknown and promises that prosperity is around the corner. Our members of fraternal organizations are not excluded from these social injustices. They suffer as well as the rest of the millions of workers under this profit system for the few, and it is to their interest to become conscious of this fact, to organize, demand and fight for what rightfully belongs to them. It cannot be called "politics" when workers act in this manner. When they will organize strong enough, the roar of their voice will be heard, the pressure of their demands felt, and they will be the victors!

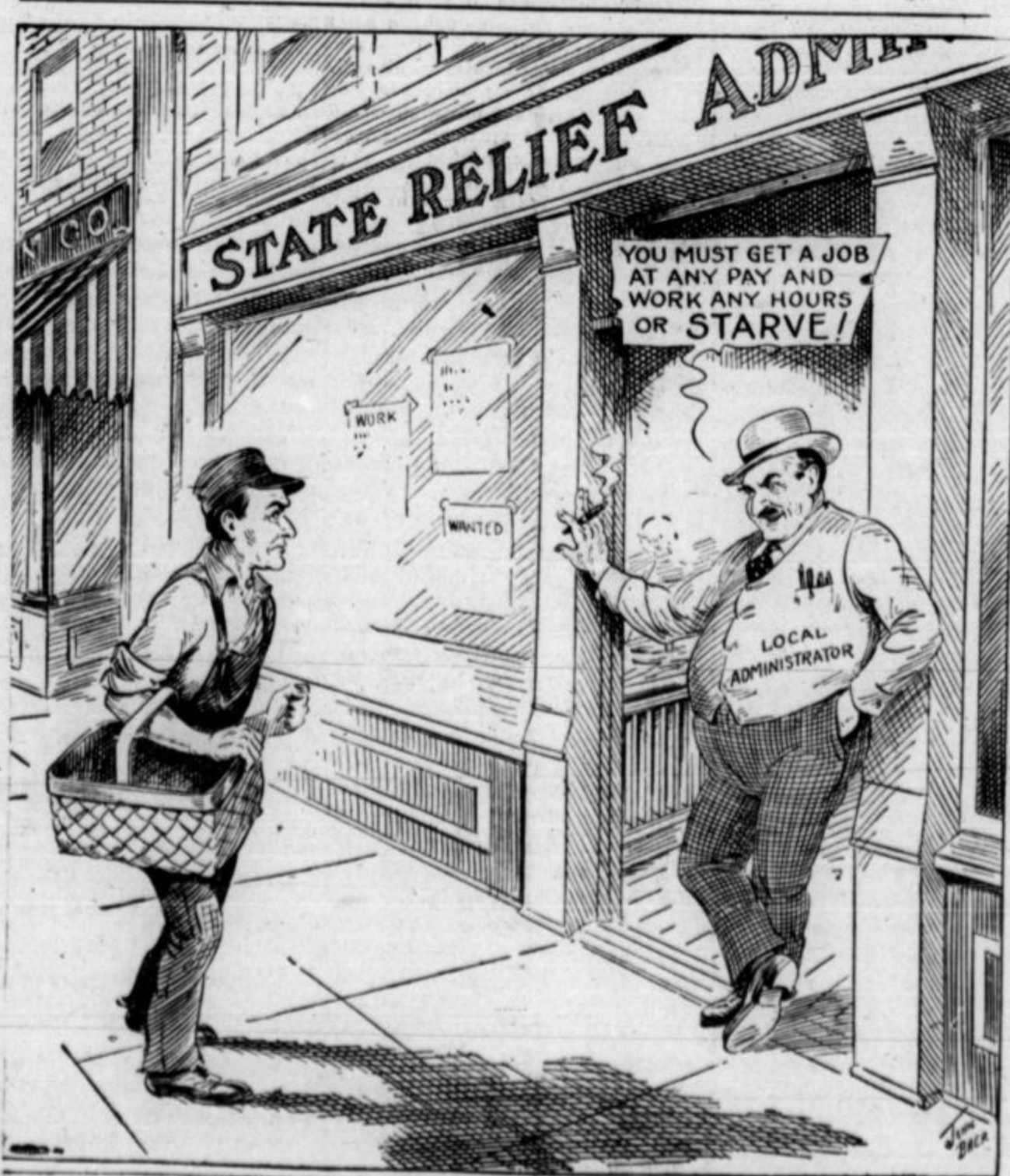
Comrades and friends! More about this subject you will hear at our meeting Friday, November 1, at the SNPJ Hall. Have your friends come along and enjoy the evening with the young comrades. There will be no admission charge. After the meeting a social will take place with music for dancing. We extend our invitation to all.—John Rak.

DON'T BE FOOLED

No workers should be deluded by capitalist peace talk. Just when they are singing the anthems of peace the loudest the aeroplane bombs will start dropping. The munition makers need the business. Haven't you a son to sacrifice on their altar of greed and brutality? If you have a boy the nation will soon be calling for him in the name of patriotism.

Remember how Wilson fooled us? Will you let Franklin Delano do the same thing over again? Minnesota Labor Review.

HARD-BOILED!

SEARCHLIGHT By DONALD J. LOTRICH

A goodly number of people, and a surprisingly large number of young people, were in attendance at the 25th anniversary celebration of the founding of the Yugoslav Socialist Federation at the CSPA Hall. The program was varied and interesting but unduly too long. It becomes monotonous when prolonged too far at the same time, it doesn't afford people time for other social conversations. Over fifty young people participated in the program and that's a good sign, indeed. That bids well for the future of our Federation. The young Falcons, in particular, drew rounds of applause.

Many of us have watched, with eagerness, the proceedings of the American Federation of Labor Convention. For the first time in our days the progressive element was strong enough to wage an intensive campaign for industrial unionism, for a genuine labor party and for a constitutional amendment to the U. S. Constitution to permit congress to pass social legislation. A few years ago these measures wouldn't get anywhere at an A. F. of L. convention. Things are changing and the progressive element in the labor body is being heard now. We hope it will soon be felt, also. When a year ago some of our comrades reported back to us of the new trend in the A. F. of L., we were skeptical but we note that the predictions are coming true. For once, some of the big officials had to back down from their lofty perches and take orders from the rank and file.

A headline tells us that Japan is preparing for war on Russia. That's nothing new. We wrote of the outlook of war years ago. The Japanese militarists are bound to crack under the strain of rearing such a vast army. We only hope that Red Russia will be as prepared as some capitalist sheets report her to be. Even if the Russian experiment isn't entirely to our liking we do hope that they will swallow anyone who dares to tackle them. We may be pacifists, and eventually the pacifist thought will prevail, but we cannot stand by and only hope and wish when the only sovietized country in the world is attacked by a fierce wolf. Then it is time to forego pacifism and in defense of a principle.

Home life has been broken up. Relatives and friends are crowded into cramped quarters, not because misery loves company, but because many families have been evicted for non-payment of rent and had lost their furniture. Last winter 66 per cent of the families were unable to buy coal and 60 per cent owned only the "ragged clothes upon their backs." Children had been compelled to quit school and their parents were unable to go to church because of their nakedness. This, remember, is the fate of Americans who still drawing pay checks, or what passes for them, in this land of abundance. Everyone not completely dead to human suffering must ask himself. What's the answer to a situation where people work but cannot get enough to eat? The children's bureau says that more relief is needed to piece out pitiable wages, but that answer does not touch the heart of the problem.

—Labor.

A FOOL

By William Allen Ward
He was a fool...
A fool according to the light
Of men who sit on board of directors...
He loved to view the sunset...
Walk about flowers without trying
To place a value in dollars and cents
On them... Yes, he was a fool...
Fool for writing poetry in an age when
Men care for dollars... high-powered cars...
Big guns...!

Remove The Barriers

As far back as Homer's time the "friend of man" was so rare that he attracted the attention of the ancient poet. In the struggle for animal existence, first with nature, then with the greed of the ruling class for power and pelf, the opportunity for man to live the "golden rule" has been limited indeed. A system which develops ignorant selfishness, in which

tooth and claw are essential to success, and the unscrupulous prosper, while the industrious—those who perform every useful function of society—not only eke out a beggarly existence, but are looked upon as the "lower" class, is not conducive to the development of the higher and nobler qualities of human nature.

—Eugene V. Debs.